

ANTI FASCISTISCHE ACTIE
Landelijk secretariaat
Postbus 2884
3500 GW Utrecht
Giro 6896749

TELEFONISCH SPREEKuur
030 - 2314596 (TEL./FAX)
WOENSDAG EN VRIJDAG
VAN 12.00 - 17.00 UUR

Knipserkrant over de gebeurtenissen in
Zwolle van Februari, 24^e 1996....

ANTI FASCISTISCHE ACTIE*Landelijk secretariaat*

Postbus 2884

3500 GW Utrecht

Giro 6896749

TELEFONISCH SPREEKUUR

030 - 2314596 (TEL./FAX)

WOENSDAG EN VRIJDAG

VAN 12.00 - 17.00 UUR

Hier volgt een overzicht van demonstraties van extreem rechts vanaf januari 1995. Het geeft wat inzicht in de dynamiek van actie-reactie tussen extreem rechts en AFA:

- *14/1 1995 Rijswijk, verboden demonstratie CP, aantal opgepakt, aantal kon in winkelcentrum toch demonstreren
- *11/2 1995 Apeldoorn, verboden demonstratie CP, grote tegendemonstratie, 20 CP'ers opgepakt, 5 antifa's opgepakt
- *25/2 1995 Rotterdam, verboden demonstratie CP, 10 CP'ers opgepakt, 150 antifa's opgepakt, CP kon vrij ongehinderd in groepjes in de stad mensen in elkaar slaan
- *4/3 1995 Utrecht, verboden demonstratie CP en KURF, CP week uit naar Zeist en Amersfoort, 160 antifa's opgepakt
- *7/3 Waddenoijen, verboden demonstratie CP, niets gebeurd
- *17-6 Breda, verboden demonstratie CP, uitgeweken naar Baarle Nassau, 150 extreem rechts heeft ongehinderd kunnen demonstreren
- *22/7 Den Bosch, Rechts contact (verzamelde club van rechts) duikt op in Den Bosch, kan tijdje door centrum lopen, wijkt daarna uit naar Tilburg waar hetzelfde gebeurt. Politie grijpt niet in ondanks protesten van omstanders
- *5/8 Den Haag, verboden manifestatie CP op het Binnenhof. Omdat er geen tegenstanders zijn mag de groep van 20 CP'ers blijven staan.
- *25/11 Den Bosch, demonstratie verboden van de CD, niets gebeurd
- *25/11 Zutphen, extreem rechts van alle partijen probeert het Groen Links congres te verstoren, 25 opgepakt. Daarvoor had de groep vernielingen aangericht in Driebergen.
- *9/12 Maastricht, verboden CP demonstratie, uitgeweken naar Vaals waar 150 CP'ers konden demonstreren. De politie greep niet in.
- *23/12 Rotterdam, toestemming voor CP/CD om te manifesteren op een afgelegen pier. Negeert het aanbod en trekt in groepjes de stad in. 4 antifa's opgepakt, 1 CP'er.
- *3/2 Rotterdam, verboden demonstraties van CP/CD en SAFO (stedelijk anti-fascisme overleg), 35 CP'ers opgepakt, 40 antifa's opgepakt.

Losse gebeurtenissen in bv. Sittard waar extreem rechts (samen met Duitse kameraden) 3 kwartier zeer agressief door het winkelcentrum kon lopen alvorens de politie een deel van hen arresteerde en een folderactie in Dedemsvaart (Overijssel) waar extreem rechts uit alle geledingen aanwezig was vonden er ook genoeg plaats. De lijst is ongetwijfeld niet compleet, maar laat wel zien hoe regelmatig er iets gebeurt. Meestal was de tijd tekort om er iets tegen te organiseren, dus dan bleef het bij het inlichten van pers en politie. Vaak wordt hier niet veel mee gedaan. AFA wordt niet serieus genomen. En als er een tegendemonstratie kwam, ging de aandacht van de politie doorgaans meer uit naar de anti-fascisten. Dit kan worden doorbroken door tegendemonstraties breed te ondersteunen, door zoveel mogelijk diverse groepen. Hierdoor verandert ook het karakter van de demonstratie; het wordt een pleidooi voor een multiculturele samenleving en een roep om maatregelen tegen discriminatie en racisme! Zo moeten we langzaam politieke en maatschappelijke druk opbouwen om daadwerkelijk tot maatregelen te komen!

Voor samenwerking

Önyargılara karşı mücadele

Birlikte çalışalım

من أجل العمل المشترك

ضد الأحكام المسبقة

Tegen vooroordelen

Zwolle staat betoging CD én antifascisten toe

Door een onzer redacteurs

ZWOLLE, 22 FEBR. Burgemeester J. Franssen van Zwolle heeft gisteren besloten zaterdag zowel een demonstratie van de Centrumdemocraten als van antifascisten en minderhedenorganisaties toe te staan. Extreem-rechts mag 's ochtends door Zwolle marcheren, hun tegenstanders komen 's middags aan de beurt.

De betoging in Zwolle is aangevraagd door de Centrumdemocraten, die willen protesteren tegen het feit dat gemeenten in Overijssel zaaleigenaren onder druk zouden zetten geen zalen beschikbaar stellen voor extreem-rechts bijeenkomsten. „Ze laten de oren hangen naar het extreem-linkse gespuis van GroenLinks, PvdA en CDA”, aldus het Utrechtse raadslid M. de Regt van de Centrumdemocraten, die bij de organisatie is betrokken. Leden van CP'86 zijn zaterdag welkom. Leden van andere partijen, zoals het Nederlands Blok, is verzocht weg te blijven, aldus De Regt.

De Samenwerkende Turkse Organisaties (STO) hebben de burgemeester dinsdag in een persoonlijk gesprek niet kunnen overhalen geen vergunning te geven voor de betoging. Zij zijn daarover teleurgesteld, maar volgens A. Fonds van de STO heeft Franssen „er in elk geval voor gezorgd dat de demonstratie niet door het centrum van Zwolle gaat”.

Franssen wijkt af van de lijn die april vorig jaar in het beraad van korpsbeheerders werd afgesproken. Zij riepen op tot een demonstratieverbod van extreem-rechts „als de geringste verstoring van de openbare orde dreigt”. Burgemeester E. 'd Hondt van Nijmegen, voorzitter van het beraad, motiveerde dat besluit met inhoudelijke argumenten. De afkeer die neonazi's opriepen zou opwegen tegen het in de grondwet verankerde recht op demonstratie.

Een aantal burgemeesters meent echter dat een betoging niet op grond van inhoud mag worden verboden. Rotterdam is bijvoorbeeld al eens van de lijn van de korpsbeheerders afgeweken, toen eind december vorig jaar de extreem-rechts partij CP'86 werd toegestaan op de afgelegen Müllerpier te betogen. Met name de CP'86 tracht de afgelopen twee jaar zo veel mogelijk zichtbaar aanwezig te zijn op straat. Dit jaar vragen ook de Centrumdemocraten weer betogingen aan, soms samen met CP'86.

Zwolse Courant,
16 februari 1996

CD mag demonstreren in Zwolle

ZWOLLE - Burgemeester Jan Franssen van Zwolle is niet van plan de demonstratie van de Centrum Democraten Kring-Overijssel en de tegedemonstratie van de Anti Fascistische Aktie (AFA) Zwolle en Twente te verbieden.

Beide groepen hebben aangekondigd zaterdag 24 februari te demonstreren. Franssen vindt dat iedereen in ons land vrijheid tot demonstratie heeft. Wel wil hij voorwaarden verbinden aan de manier waarop de demonstraties plaats vinden. Hierover zal de politie nader overleggen met de beide partijen.

Zwolse Courant, 20 februari 1996

Turks protest tegen Zwolse CD-demonstratie

ZWOLLE (ANP) - De Samenwerkende Turkse Organisaties (STO) hebben burgemeester J. Franssen van Zwolle met klem verzocht de vergunning in te trekken die hij heeft gegeven voor een demonstratie van de Centrumdemocraten (CD) komende zaterdag.

Het STO erkent met Franssen de vrij-

heid van demonstratie. Maar partijen die het non-discriminatiebeginsel niet erkennen, hebben volgens de organisatie geen recht op openbaar protest. „Wij kunnen niet toestaan dat de Centrum Democraten hun verwerpelijk racistische gedachtegoed, dat aanzet tot haat tegen migranten, in het publiek verkondigen. Dat veroorzaakt onrust in de hele samenleving”, meent STO.

Burgemeester Franssen heeft nog niet gereageerd op het verzoek van de STO. Hij heeft ook toestemming gegeven voor een tegedemonstratie die de Anti Fascistische Aktie (AFA) Zwolle/Twente heeft aangekondigd.

De burgemeester overlegt nog met politie en justitie over het beleid voor openbare orde en veiligheid op zaterdag.

AFA betreurt CD-demonstratie

(Van onze nieuwsdienst)

ZWOLLE - De Anti-Fascistische Aktie (AFA) betreurt het dat burgemeester Jan Franssen van Zwolle toestemming heeft gegeven voor een demonstratie door leden van de Centrumdemocraten en NVP/CP'86 komende zaterdag in Overijssels hoofdstad.

Beide extreem-rechts partijen willen die dag in het openbaar protesteren tegen het feit dat de CD nergens in Overijssel de gelegenheid krijgt zaalruimte te huren voor een vergadering. AFA vroeg burgemeester Franssen de CD de

actiegroep kondigde bovendien een tegedemonstratie aan wanneer extreem-rechts in Zwolle wel de straat op zou mogen.

Franssen besloot eind vorige week beide demonstraties toe te laten. „Het is vreemd dat Zwolle fascistische ruimte biedt hun standpunten in het openbaar te uiten. Natuurlijk zijn CD en CP'86 formeel gezien democratische politieke partijen, maar partijen die het niet zo nauw nemen met de grondwet, kunnen niet als zodanig worden gezien”, aldus AFA Zwolle in een reactie. Franssen heeft wel geëist dat AFA en CD op verantwoordelijke wijze

Zwolse Courant,
19 februari 1996

CD neemt eigen 'ordedienst' mee

ZWOLLE - Fractie leider H. Janmaat van de Centrumdemocraten voert zaterdag het woord op de bijeenkomst die extreem-rechts in Zwolle houdt. De CD heeft aangekondigd de politiek leider met 'een forse ordedienst' bij te staan. Tijdens de bijeenkomst op het Grote Kerkplein in de Overijsselse hoofdstad ontvouwen ook Henk Ruitenbergs (landelijk voorzitter van CP'86 en raadslid van die partij in Zwolle) en Overijssels kringvoorzitter J.C. De Jong van de CD hun gedachtengoed.

De tegenstanders van de demonstratie die de rechts-extremen zaterdag beleggen, hopen dat burgemeester Jan Franssen van Zwolle de vergunning voor de demonstratie alsnog zal intrekken. Misschien dat de druk van de publieke opinie nog zo toeneemt dat hij zijn mening wijzigt', verwoordt Zeki Arslan van de Samenwerkende Turkse Organisaties Overijssel de mening onder tegenstanders. Men probeert steun te vinden bij kerken en maatschap-

pelijke organisaties in Zwolle om Franssen tot andere gedachten te brengen. Behalve de Centrumdemocraten mag ook de AFA (Anti-Fascistische Aktie) in Zwolle betogen. Om een confrontatie tussen beide groepen te voorkomen, zijn de demonstraties op verschillende tijdstippen. De CD-ers zijn als eerste aan de beurt. Ze verzamelen zich om half elf op het Stationsplein. Om elf uur gaan ze via de Van Royensingel en Sassenstraat naar het Stadhuis. Veel nieuws over de beoogde samenwerking tussen NVP/CP'86 en de Centrumdemocraten (waarover binnenskamers wordt gesproken) zullen de politieke leiders niet meebrengen naar Zwolle, zegt De Jong. Er wordt slechts over 'algemene onderwerpen' gesproken. Om twaalf uur moeten de demonstranten via Lutkestraat en

Van Royensingel naar het Stationsplein terug. Om twee uur volgt de tegen demonstratie van de AFA via de omgekeerde route. Als de betoging ordelijk verloopt wil de Zwolse burgemeester na afloop het woord voeren om 'te onderstrepen de denkbeelden van de CD en CP'86 verwerpelijk te achten'.

Ordedienst

De Jong wil niet voorspel len hoeveel mensen uit het extreem-rechtse kamp naar Zwolle reizen. 'Als iedereen komt zijn dat er enkele duizenden. Maar ik vind de dag persoonlijk al geslaagd als er 200 mensen komen. De praktijk leert dat de opkomst tussen 150 en 350 mensen schommelt'. In een een gesprek met de Zwolse korpschef Hillari-des heeft Paul Kraaijer van de AFA de vrees uitgesproken dat ook de meest radicalen uit het

rechtse kamp in Zwolle opduiken.

Volgens de AFA doken veelbesproken extremen als Constant Kusters, Martijn Freling en Elite Homan (die publiekelijk beweert dat SA-topman Ernst Röhm zijn grote voorbeeld is) op bij eerste meetings van extreem-rechts in Nederland. De kringvoorzitter sluit de aanwezigheid van dit soort radicalen niet uit.

'In de media wordt dan de vergissing gemaakt dat het CD of NVP/CP'ers zouden zijn. Onjuist. Maar wij vinden het moeilijk mensen weigeren die zich aangesproken voelen door onze ideeën'. Zijn partij gaat zaterdag folders uitdelen. 'Op vrijwillige basis hebben we de tekst van onze folder gefaxt naar Franssen. Die mag hij gerust laten toetsen op discriminerende uitspraken'. De Jong kondigt aan dat 'een sterke ordedienst' actief zal zijn. 'Herken-

baar aan banden om de arm. Ze moeten voorkomen dat tegenstanders zich infiltreren in de stoet. Als we iemand ontdekken zullen we die aan de politie uitleveren'. De Jong beweert dat hij de achterban heeft gevraagd om 'ordentelijk te demonstreren'. 'Het is niet in ons belang dat een demonstratie in een grote confrontatie uitloopt'.

Afdwingen

Ironisch genoeg hoorde De Jong woensdagmiddag via Radio Oost dat de gemeente Hengelo van plan is om openbaar te laten vergaderen in één van de zalen van het gemeentehuis. Is daarmee de demonstratie van de baan? Die was immers bedoeld om ergens vergaderruimte af te dwingen. 'Nee, zeker niet', zegt De Jong. 'Organisatorisch is het onmogelijk om de meeting af te blazen. Iedereen is op de hoogte. We zullen

trouwens zeker van de uitnodiging in Hengelo gebruik maken, als ons daartoe de officiële mededeling bereikt'.

De Zwolse migranten hopen nog steeds dat burgemeester Franssen zijn toestemming voor de CD-demonstratie intrekt. Woordvoerder Zeki Arslan van de Samenwerkende Turkse Organisaties Overijssel riep alle Turken uit z'n woonplaats Zwolle gisteren bij Frits Spits (Radio 2) op om 'massaal de stad te verlaten' als de rechts-extremen daar zaterdag hun intrede doen.

Dinsdag sprak Arslan met de Zwolse burgemeester. 'We onderschrijven zijn gedachte dat er vrijheid van vergadering moet zijn. Maar niet voor par-tijen die zelf het non-discriminatie beginsel uit de Nederlandse grondwet niet erkennen'. Dat de burgemeester geen open oor had voor die argumenten vindt Arslan 'ern-

stig en zeer teleurstellend'.

Niet lijdzaam

Organisator Paul Kraaijer van de AFA zegt geluiden op te vangen dat een groepje jongeren rond het Turks Trefcentrum uitingen van racisme door de CD niet lijdzaam wil beluisteren.

Arslan ving deze signalen ook op. 'We nemen afstand van iedere agressie. Maar we hebben natuurlijk geen vat op alle individuen'.

Bij de migranten is boosheid over de komst van ultra-rechts naar Zwolle groot. Temeer omdat het deze week feest is, na het afsluiten van de jaarlijkse Ramadan. Franssen laat via een persbericht weten dat hij 'door wil gaan met de discussie betreffende de legitimiteit van de rechts-extremistische partijen'.

Maandag is het onderwerp van gesprek in de raad. Vóór de demonstratie wil hij zijn beslissing niet toelichten. De afdeling voorlichting schermt hem voor alle verzoeken af. Na afloop is er wel een persconferentie.

FORUM

Utrecht, 23 februari 1996.

INSTITUUT VOOR
MULTICULTURELE
ONTWIKKELING

PERSBERICHT

CENTRUMDEMOCRATEN IN ZWOLLE ZATERDAG 24 FEBRUARI A.S.

Er is opschudding ontstaan over het besluit van de burgemeester van Zwolle, de heer Franssen om een aangevraagde demonstratie van de Centrumdemocraten voor a.s. zaterdag in Zwolle niet te verbieden. FORUM, het Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling is op twee manieren bij deze kwestie betrokken. Ten eerste volgt het alle kwesties die te maken hebben met de verhouding tussen autochtonen en allochtonen. Ten tweede is de heer Franssen, burgemeester van Zwolle tevens voorzitter van het bestuur van FORUM.

De opstelling van de heer Franssen legt de vinger op een zere plek: de Centrumdemocraten zijn niet bij wet verboden. De Nederlandse politiek en samenleving als geheel hebben tot op dit moment een wettelijk verbod van de CD niet kunnen of willen realiseren. En dat brengt de vraag met zich mee of en in welke mate ingegrepen kan worden in de rechten van een politieke organisatie die **legaal** is. Al sinds jaren ligt het probleem van het publieke optreden van de CD daarmee vooral op het bord van individuele burgemeesters. Van hen wordt verwacht dat zij de CD op grond van mogelijke verstoringen van de openbare orde aan banden leggen.

FORUM wil een wettelijk kader voor een repressieve opstelling jegens de CD.

Een -door FORUM gewenste- beperking van rechten van de CD zal een **wettelijke** basis moeten hebben. Een politiek isolement van de CD kan niet liggen in ad-hoc besluiten van individuele burgemeesters waarbij politieke effecten met niet-politieke middelen worden gerealiseerd. Het besluit van de burgemeester van Zwolle confronteert iedereen met de onacceptabele want halfslachtige situatie aan die rond de CD is ontstaan. Wel legaal, maar maatschappelijk onacceptabel voor velen.

Tegelijkertijd constateert FORUM dat grote delen van de Nederlandse samenleving en in het bijzonder allochtone burgers binnen en buiten Zwolle op dit moment zeer onzeker, gekwetst en verbijsterd zijn over het feit dat de CD a.s. zaterdag in Zwolle zal demonstreren. FORUM acht dat een zeer hoge prijs voor het handhaven van het grondwettelijk recht op demonstratie voor een organisatie die in de ogen van FORUM geen juridische legitimiteit zou moeten hebben.

Wij hebben geconstateerd dat de heer Franssen ook na uiteenzetting van de kant van FORUM geen ruimte ziet voor heroverweging van zijn besluit als burgemeester van Zwolle om de CD demonstratie niet te verbieden.

Desondanks respecteert FORUM de uitleg die de heer Franssen geeft aan de consequentie om ook de CD haar grondwettelijke recht op demonstratie te laten uitoefenen. In dat opzicht meent FORUM dat op geen enkele wijze vraagtekens bij de geloofwaardigheid of bestuurlijk integriteit van de heer Franssen gesteld mogen worden. Het handhaven van een zuivere toon in de discussie door degenen die het besluit van de heer Franssen niet onderschrijven is een essentiële voorwaarde voor dit debat. **Voor FORUM is in ieder geval op geen enkele manier de geloofwaardigheid van de heer Franssen als voorzitter van FORUM in discussie.**

Belangrijk is dat de democratische tegenkrachten van de CD in de gelegenheid worden gesteld om zich zaterdag a.s. eveneens in Zwolle te manifesteren. FORUM hoopt dat zij dat massaal en waardig doen en daarmee aantonen zowel qua omvang als morele houding ver boven de CD te staan.

Voor meer inlichtingen: B. Douglas: Persvoorlichter FORUM, R. Suudi: Hoofd Publiciteit en Onderzoek, telefoon-privé 020-6123463

AFA: 'Franssen is niet welkom'

'Burgemeester mag niet spreken'

(Van onze verslaggevers)

ZWOLLE - Burgemeester J. Franssen van Zwolle mag morgen niet spreken bij de tegendemonstratie die de AFA (Anti Fascistische Aktie) houdt om te protesteren tegen de betoging van Centrumdemocraten en NV/CP'86 in de ochtenduren. De burgemeester wilde met zijn toespraak 'onderstrepen de denkbeelden van CD en CP'86 verwerpelijk te vinden'.

Volgens de AFA wordt echter de toespraak door de deelnemers van ruim veertig groeperingen in de demonstratie niet op prijs gesteld. 'Men is van mening dat uw toespraak aan zeer velen die fascisme niet accepteren haaks staat op de toestemming, die U heeft gegeven aan de leden om op de openbare weg hun gedachtegoed te verspreiden'.

De AFA hoopt dat 'de burgemeester ondertussen weet wat hij teweeg heeft ge-

bracht onder met name de allochtone groeperingen in onze samenleving'. Bij de inkomende post aan Franssen lag vanmorgen ook een briefje van landelijk voorzitter H. Ruitenberg van NVP/CP'86, die juist zijn afkeuring uitsprak over de toezegging van Franssen om de tegendemonstranten met zijn speech een hart onder de riem te steken.

Hij ziet dat alleen maar als 'een poging van de burgemeester om in een goed daglicht te blijven staan bij GroenLinks'. De Samenwerkende Turkse Organisaties hebben inmiddels besloten om zaterdag niet de stad uit protest te verlaten, zoals aanvankelijk de bedoeling was, maar zo massaal mogelijk deel te nemen aan de tegendemonstratie.

Bij winkeliers in de Zwolse binnenstad is inmiddels grote ongerustheid ontstaan over negatieve gevolgen op hun omzet door de demonstratie. Sommige winkeliers hebben al aangekondigd claims bij

de gemeente in te dienen. 'De demonstratie zal veel mensen afschrikken, omdat ze bang zijn voor ongeregelde heden', laat een winkelier uit de Sassenstraat weten. Veel ondernemers hebben het CityCentrum, de winkeliersvereniging van de binnenstad, gevraagd om actie in de richting van het gemeentebestuur te ondernemen. 'Als bestuur hebben we er nog niet over gesproken. Wel heb ik gehoord, dat onze voorzitter Han Seigers een gesprek met wethouder Van Hasselt heeft gehad. Wat daar uit is gekomen, weet ik niet. Seigers is buiten Zwolle', zegt bestuurslid René Klein Beekman.

Hoessein Torunlar, voorzitter van het overlegorgaan van de dertien shoarmazaken in Zwolle, is bang dat hij en zijn collega's mikpunt van demonstrerende CD-ers zullen worden. 'Wij zijn echt erg ongerust', aldus Torunlar. 'Als we schade lijden, zullen we die zeker op de gemeente verhalen'.

Zwolse Courant, 23 02 96

COC in Zwolle woedend op burgemeester Franssen

(Van één onzer verslaggevers)

ZWOLLE - De afdeling Zwolle van de Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit (COC) is woedend op burgemeester Franssen. Door toestemming te geven voor de demonstratie van de centrum democraten dringt de burgemeester volgens het COC inwoners van Zwolle de visie van extreem rechts op.

De extreem rechtse groeperingen die morgen in Zwolle gaan demonstreren, roepen volgens het COC tot intolerantie, discriminatie en ras-senhaat op.

'Vertegenwoordigers van deze bijna verboden organisaties moet zeker niet de kans worden geboden hun verwerpelijke racistische en fascistische ideeën in het openbaar te spuien', aldus het COC.

De PvdA vindt dat CP'86 en CD het recht om te demonstreren niet kan worden ontzegd. Maar deze partij betreurt het wel, dat burgemeester Franssen toestaat,

dat de demonstratie op het bordes van het stadhuis eindigt en dat er daar ook nog toespraken worden gehouden.

Door de demonstratie die de centrum-democraten morgen gaan houden, is volgens de PvdA de angst onder autochtone en allochtone Zwollenaren voor racistische uitpattingen en bedreigingen gegroeid. 'Een samenleving bewijst haar fatsoen en ruggegraat onder andere door mensen te vrijwaren van angst', aldus de gemeenteraadsfractie van de PvdA, die een oproep heeft gedaan om aan de tegendemonstratie van 's middags mee te doen.

GroenLinks vraagt zich af waarom burgemeester Franssen 'roomser dan de paus' is en niet hetzelfde argument ('de grote kans op verstoring van de openbare orde') gebruikt, dat ook collega's van hem benutten om de CD buiten de poort te houden. Overigens verwacht GroenLinks van de burgemeester, dat hij in de tegendemonstratie voorloopt.

Extreemrechts demonstreert in triomf,

Mars begroet met

(Door Jelle Boonstra)

ZWOLLE - Tegenover het Stadhuis van Zwolle staat een vrouw van middelbare leeftijd, de armen beschermend om haar dochter heen. Tranen wellen op in haar ogen, maar ze zegt geen woord. Naast haar schiet een klant met twee broden onder de arm een bakkerij uit. Haar blik is op de stoep gericht. Geen blik keurt ze de 150 extreem-rechtse demonstranten waardig. In winkels worden klanten en winkeliers verenigd door grimmige gezichten, waarmee ze de mars van Centrumdemocraten en NVP/CP'86 door de Overijsselse hoofdstad begroeten.

De stad is nagenoeg uitgestorven bij de start van de tocht die ultra-rechts van de liberale burgemeester Franssen mag houden. En niet alleen vanwege het gevaar van rellen, dat al dagen in de lucht hangt. Zwolle laat zien niets te willen weten van extreemrechts: de stoepen en straten blijven leeg.

Een half uur eerder heeft CD-aanvoerder Hans Janmaat zijn bloedbroeder Henk Rutenberg van CP'86 bij het Zwolse station in triomf begroet. De medestanders zijn er al: veel skinheads, veel leren jacks, wat rood-wit-blauwe vlaggen, een stok met een gouden adelaar. Trots tonen deelnemers hun tatouages. Eén extremist

heeft een Duitse adelaar met runeteken op het kale hoofd. Een ander heeft het Keltenteken in z'n nek laten aanbrengen, omringd door de tekst 'Made in Holland'. Er zijn ook mensen die je niet snel zou verwachten: een bejaarde vrouw met een pothoedje loopt de hele tocht mee. Dankzij de pluriformiteit van de media hebben zich evenveel journalisten als rechts-extremisten op het plein verzameld. Verspreid staan busjes met politiemensen. ME is er in velden noch wegen te zien. Tactiek, heeft een woordvoerder tevoren laten weten. Veel politie loopt vandaag in burger rond. 'We willen geen geweld uitlokken. Maar als de nood aan de man komt zijn onze mensen snel omgekleed'. De enige gewone burgers staan aan de overkant. De beroeps-toeschouwers, die met de fiets aan de hand doorgaans op de markt hun bespiegelingen over het leven geven.

Een Turkse man -blauwe ijsmuts op het hoofd- waagt zich in het hol van de leeuw. Hij wordt haastig weggemoffeld door vijf agenten. Rutenberg schuttert wat met de megafoon. 'We zullen tonen hoe rechtse partijen kunnen demonstreren, laat geen agressieve dingen uitlokken. Laten we een stuk historie beginnen in Zwolle'. In doodse stilte zet de stoet zich in beweging. Janmaat en Rutenberg voorop. Ernaast mevrouw Schuurman,

maar stoepen in

grimmig

Zwolse Courant
26 febr. 1996

alle blijven leeg
Stilzwijgen

CD-kamerlid en levensgezellin van Janmaat. Ze wordt voortgeduwd in haar rolstoel en stept af en toe met haar ene been mee. Naast het standbeeld van de Zwolse staatsman Thorbecke staat de politie met drie man te filmen. Op jacht naar close-ups van deelnemers en toeschouwers. Een man in een regenjas maakt van iedereen een foto. Ook van pers en politie. Het blijft ijzig stil. Alleen het hoefgeklepper van de politiepaarden is te horen. 'Laten we leuzen scanderen, dan wordt 't vrolijker', roept Rutenberg. Daar gaan ze: 'Trouw aan rood-wit-blauw', Nederland Blank, Vol=Vol'. Passagiers in een wachtende bus kijken met afschuw toe.

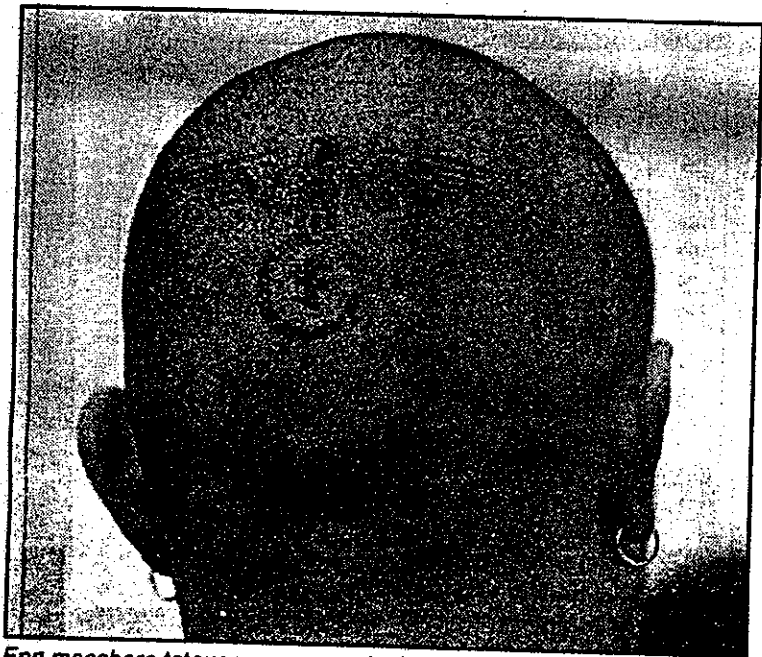
De stoet stagneert als de politie een bejaarde man op de brug naar de binnenstad verwijderd. Hij wordt binnen tien seconden in kleermakerszit door drie politiemensen weggetild. Een haag van camera's schermt hem af van de extremisten. Z'n naam wil hij niet geven, een verklaring wil

Wereldoorlog is gebeurd maar je dit nooit meer zover te komen. Daarom ben ik voorlijdzzaam verzet naar Zwolle gekomen'.

In de nauwe Sassenstraat sluiten de winkeliers hun deuren. Klanten schieten als hazen in steegjes weg. Naast de kerk staat een Turkse man met een ringbaardje te filmen. De demonstranten negeren hem.

Geen vergunning

Op het stadhuis-bordes laat Rutenberg zijn megafoon snorpen. Dan grijpt de politie in: voor geluidsversterking is geen vergunning afgegeven. Rutenberg is nijdig, maar Janmaat zwakt het af - laat maar. Terwijl het carillon vrolijk klingelt verheft Rutenberg zijn stem. 'Hierachter is de plek waar ik als raadslid word gediscrimineerd', roept hij demagogisch, na elke zin onderbroken door schorre toejuchingen. Daarna mag Janmaat. Hij belooft dat het ge-

Een macabere tatouage van een deelnemende skinhead.

• Janmaat op het Grote Kerkplein. Door een gebrek aan geluids-versterking bleef de toespraak kort. CP-voorman Ruitenberg (rechts) controleerde zijn aantekeningen. Maar ook zijn toespraak bleef uiterst summier.

Foto Frans Paalman

ken, ze gaan achter de stoet aan. De politie mengt zich er tussen en Ruitenberg c.s. komen veilig bij het station. Daar staan echter meer actievoerders. Ruitenberg kijkt schichtig: 'We gaan op het gemakkie naar huis, dank voor de opkomst'. Twee skinheads zijn het het er niet mee eens. Die willen actie: 'Waar hebben we anders een ordedienst voor?' De kopstukken gaan ijlings de parkeergarage in, hun auto halen, terwijl de ordedienst de toegang blokkeert. Het wegrijden lijkt even kritiek te worden. Actievoerders en jonge Turken vormen een haag voor de uitgang. Er wordt geroepen, gespuugd en twee mannen trappen hard tegen de flanken van de auto's, een spiegeltje sneuvelt. Met paarden galopeert de politie op. De extremisten spuiten er vandoor. Op weg naar het Postiljon-motel, waar een geïmproviseerde persconferentie wordt gehouden 'op de goede afloop'. De schrik zit er goed in als er 100 rechts-extremisten binnenvallen. De politie bewaakt voor de zekerheid de toegangsweg, maar een veldslag blijft uit. Met een zucht van verlichting van het motel-personeel trekt de groep uiteindelijk ('Als ze hier een zaal hadden willen hebben, hadden we dat zeker geweigerd, maar je kunt ze niet zomaar de toegang ontzeggen als ze een kop koffie komen drinken', zegt manager Ella van der Velde). Buiten fo-

tograferen de skinheads elkaar lachend voor de huurbusjes waarmee ze zijn gekomen. Daarna gaan ze naar de snelweg. En niet meer naar de binnenstad om de confrontatie te zoeken.

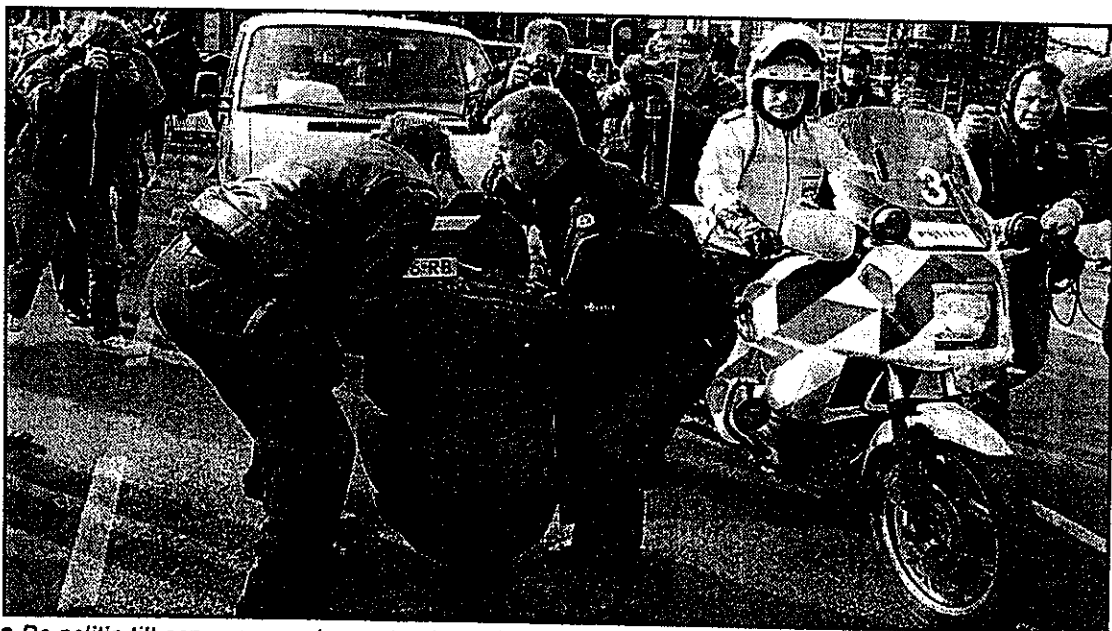
Loesje

In de stad is inmiddels voelbaar de sfeer veranderd. Het winkelpubliek heeft de straten geannexeerd. 'Loesje' heeft plakaten opgehangen: 'Janmaat, de man die ultrarechts klein heeft gehouden'. Achter het spandoek 'Ontmasker de fascist' verzamelen zich bij het station 1000 tegen-demonstranten. Op dit soort dagen is de macht van het getal belangrijk: tevreden wordt vastgesteld dat er zeker zevenmaal zoveel mensen op de been zijn als 's ochtends.

Zeker de helft van de stoet wordt gevormd door de Zwolse migranten. Ook nu zijn er slogans. De oude kreet uit de top-10 van de jaren '80 ('ME weg ermee') is omgevormd tot 'CD weg ermee'. Ook 'Nazi's Raus' is populair. En in de binnenstad zelf moet Franssen het in de spreekkoren ontgelden: 'Hij is een hondelul' is het meest populair.

De rechtsextremisten werden 's ochtends rechtsom de stad ingeleid. De tegedemonstranten mogen linksaf. Beleidshumor? Nee - zeggen de politiewoordvoerders verrast: puur toeval.

zou voelen, dat ik boos zou worden. Maar nu ik het zie, voel ik eigenlijk helemaal niets' Ik vind het eerder wat zielig'. Er komen meer Tur-

• De politie tilt een eenzame demonstrant van de Sassenpoortbrug die voor 'lijdzzaam verzet' naar Zwolle was gekomen. De stoet Centrumdemocraten werd er nog geen tien seconden door vertraagd.

Foto Freddy Schinkel

voor het zeggen krijgt. Hoewel extreem-rechts drie kwartier de tijd heeft om te spreken, is de koek na vijf minuten ophoofd op. Is dat alles wat de CD uiteindelijk te zeggen heeft, nadat in Overijssel vijf maanden is gezocht naar vergaderruimte? Janmaat: 'Ik wil mijn stem sparen, die heb ik volgende week in de Kamer nodig. Het gaat ons ook niet om de spreektijd maar om het principe. En Zwolle zal voor ons een belangrijk precedent zijn. Als het hier goed gaat, kunnen ze ons elders niet meer snel weigeren'. Een man komt met uitgestoken hand op hem af. 'Janmaat - mijn maat', roept hij. Een ander schreeuwt eroverheen: 'Rot op, klootzak'. Verderop worden de uitroepen steeds sterker: 'Nazi's 'Raus!' De ordedienst wordt agressiever en duwt ruw een fotograaf uit de gelederen.

Midden in de Lutkekestraat staat Turks welzijnswerker Charlie Ubro. Hij wilde de extremisten in Zwolle zien marcheren. 'Ik dacht dat ik haat

KAREL VAN HET REVE

Achteraf

HET GAAT SLECHT met de Centrumdemocraten. Zouden er nu verkiezingen voor de Tweede Kamer worden gehouden, dan zou Janmaat met hangen en wurgen één zetel veroveren. Hoe komt dat?

Soms denk ik dat het aan zijn chagrijnige, klagerige, neerslachtige, geërgerde gelaatsuitdrukking ligt. Een leider van een uiterst rechtse partij moet onverzettelijkheid, dierlijke ernst, zelfvertrouwen uitstralen, en geen verveling en ergernis.

Maar je kunt ook aan andere oorzaken denken. Zijn omgeving bij voorbeeld: het schijnt hem moeilijk te vallen kandidaat-gemeenteraadsleden te vinden met een blanco strafregister. Ook ontbreken in zijn hofhouding komische, een beetje excentrieke bijfiguren van het soort Goering (dik, populair bij het publiek, morfinist, goedlachs, corrupt, schildrijenverzamelaar, bewoner van een groot landgoed, begraasd door loslopende buffels), Goebbels (manke, zwartharige dwerg, kon bijna even hard schreeuwen als zijn baas), Ribbentrop (speelde graag de beschaafde Engelse landheer) en noem maar op.

Janmaat komt weinig in de Kamer, voert daar zelden het woord, het Nederlandse volk krijgt hem eigenlijk alleen maar te zien in de zendtijd voor politieke partijen. Je kijkt naar hem en je luistert en je denkt: die man gelooft niet in zijn eigen zaak.

Hier komen wij op een heel moeilijk terrein. In hoeverre is het voor een politicus gunstig als hij gelooft in het program, in de politiek, in het optreden, in de beweringen van zijn eigen partij? Bestaan er politici die geloven in wat zij zelf zeggen? En hoe moet je vaststellen of iemand al of niet gelooft in wat hij zelf beweert?

Iemand kan aardigheid hebben in bepaalde uitspraken en daarom geneigd zijn die uitspraken te pas en te onpas ten gehore te brengen. In bepaalde gevallen zullen die bewering

gen ook de mening van die iemand weergeven, in andere gevallen weer niet.

Ik heb nooit een Franstalige Belg ontmoet. Als ik er een zou ontmoeten, zou ik op een gunstig moment in de conversatie luidkeels "Wat wals is, vals is! Slaar al dood!" roepen, maar dat wil helemaal niet zeggen dat ik het met die kreet eens ben.

Mijn vader placht van tijd tot tijd te zeggen: "Belgen zijn ook mensen. Tot op zekere hoogte." Dit terwijl hij over de menselijkheid van Belgen helemaal geen oordeel had.

Niemand kon als hij voordragen uit de Prediker: "Al de beken gaan in de zee; nochtans wordt de zee niet vol: naar de plaats, waar de beken heengaan, derwaarts gaande keren zij weder. Al deze dingen worden zo moede, dat het niemand zou kunnen uitspreken." Die tekst is in strijd met de grondslagen van het marxisme-leninisme, een leer waarvan mijn vader een aanhanger was. Nochtans droeg hij graag voor uit die Prediker. Ik heb hem nooit horen voorlezen uit Marx of Lenin.

Het is allemaal niet zo eenvoudig. Enerzijds heb je Janmaat, die in zijn eigen prediking niet gelooft en daarom weinig volgelingen heeft. Anderzijds heb je bij voorbeeld Mussert, die de indruk maakte een vroom aanhanger van zijn eigen nationaal-socialistische denkbeelden te zijn, en daarom door niemand voor vol werd aanzien.

Wil je succes hebben in de wereld, dan moet je uitstijgen boven het gewone geloven en niet geloven. Hitler liet de officieren die bij de mislukte aanslag van 20 juli 1944 betrokken waren, ter dood brengen. De bij het publiek populaire veldmaarschalk Rommel behoorde tot de samenzweerders. Hitler dwong hem tot zelfmoord en gaf hem een staatsbegrafenis. Bij die begrafenis liep Hitler met uitgestreken gezicht mee achter de kist. Zo iets zie ik Janmaat nog niet doen.

Trouw, 26 februari 1996

'Zwolle maakt herdenken van februaristaking noodzakelijk'

Van een onzer verslaggeefsters

AMSTERDAM – „Juist nu fascisten en racisten de kop opsteken – zie maar eens hoe ze van de burgemeester en politie van Zwolle de kans hebben gekregen voor hun demonstratie – blijft de herdenking van de februaristaking noodzakelijk“, zegt een man uit het defilé langs het monument van de Dokwerker.

Hij was dertien jaar, toen hij meemaakte dat zijn vader (elektricien) en zijn zuster (naaister) gehoor gaven aan het 'Staakt, staakt, staakt' van de Communistische Partij Nederland. Driehonderdduizend Nederlanders, ook in plaatsen buiten Amsterdam, gaven gehoor aan de oproep als reactie op de deportatie van 425 joden. „In eerste instantie werden elf stakers gefusillieerd. Dat gebeurde hier op deze plek die nu het Jonas Daniël Meijerplein heet. Nergens in Europa is zo'n grote staking geweest. Het was een staaltje van dapperheid en zo ingrijpend“, vertelt de man, die nu 67 jaar is.

Hij kan zich voorstellen, dat jonge mensen zich wel eens afvragen, of herdenken nog nodig is. „Toch zijn hier heel veel jonge mensen.“ Een van hen, de 22-jarige Dieuwertje, zegt: „Er mag nooit meer gebeuren, wat er toen gebeurd is. Onze ouders vertellen het door en slepen ons mee.“ Haar aandeel is het noteren

van de bloemstukken, die worden aangedragen en – traditiegetrouw zonder dat er toespraken worden gehouden – worden neergelegd.

Burgemeester Patijn van Amsterdam en minister Borst van VWS, die de eerste kransen neerleggen, worden begeleid door joodse kinderen van de Rosh Pina school uit Amsterdam Buitenveldert. Elk jaar houdt de hoogste klas van deze basisschool zich intensief bezig met de betekenis van de februaristaking.

Dik de Boef, bestuurslid van het herdenkingscomité, twijfelt niet aan de belangstelling van de jongere generatie voor de optocht die voor de 55e keer worden gehouden. „Het is nog nodig. Racisme en antisemitisme moeten ook nu worden bestreden. De moderne Nederlandse samenleving is redelijk veelzijdig van kleur. Nu ultra-rechtse stemmen de ruimte krijgen, moeten we in het geweer komen om de samenleving te beschermen. Dat doe je ook met herdenken van het gedachtegoed van die gewaagde staking. Dat er totaal honderdduizend joden uit deze stad zijn weggesleept, en hier een groot gat is gevallen, kan niet worden aangemerkt als het mislukken van de staking. De deportatie was niet de schuld van de stakers, maar van de Duitse bezetters en ook van hun Nederlandse handlangers.“

• De vlam sloeg in de pan toen de CD-kopstukken wegreiden uit de Zwolse parkeergarage naast het station. Er werd flink ingetrapt op de vertrekkende auto's. Politie te paard schoot toe. Foto Frans Paalman

Extreem-rechts toont hoe 'netjes' het kan

Onbevreesde democratie

'VOL IS VOI', het is een waarheid als een koe, die je volgens mij vast wel mag roepen. - net zoals 'op is op', wat je tegenwoordig nogal eens in advertenties ziet. Maar ook roepen de honderd betogers te Zwolle: "Eigen volk eerst," en dat is, als aansporing, het aanzetten tot discriminatie.

De Zwolse politie was op volle sterkte uitgegukt, massaler nog dan de demonstranten die ze in toom moest houden. Deze hielden het een tijdje vol, daarna gingen ze huiswaarts en kwam er een andere optocht, van vierhonderd koppen sterk die weer het te genovergestelde riepen: over alle mensen die broeders moeten zijn. Dat was al. Het bleef niet lang onrustig in de Zwolse binnenstad, maar in de politiek en op de opiniepagina's is men er nog lang niet over uitgepraat.

Had burgemeester Franssen de betoging van CD en CP '86 moeten verbieden? Hij deed het niet, omdat hij naar zijn zeggen de bevoegdheid ertoe mist. Er bestaat vrijheid van demonstratie en een burgemeester kan van het vermoeden dat daarbij discriminatoire leuzen zullen worden geroepen; hij is daar tevoren niet van op de hoogte, al kun je er - met Janmaat en Ruitenbergh voorop - gif op innemen dat het 'Eigen volk eerst' zal klinken.

Wanneer dat het geval is, is het moment daar waarop de Zwolse koddebeier proces-

verbaal kan opmaken om eens te bekijken of de rechter het strafbaar acht te verkondigen dat eigen volk eerst moet. Dat gaat ook gebeuren.

Tot nog toe plegen burgemeesters zulke optochten te verbieden uit hoofde van de openbare orde die daarbij verstoord zal worden - door de demonstranten, maar vooral ook doordat er tegendemonstranten op plegen af te komen. Het is dezelfde reden waarom voetbalwedstrijden op 'vandaalgevoelige' tijdstippen worden verboden. Het gemeentebestuur heeft zulke ordeverstoringen echter, als het er de manschapen voor over heeft, tot op zekere hoogte zelf in de hand en Franssen meende dat hij daarvoor wel borg kon staan, zoals inderdaad het geval bleek.

Franssen verdedigde zijn beslissing niet uit hoofde van de demonstratievrijheid, maar zei dat hij er een politieke discussie mee wil uitlokken. Dat valt mij tegen van een liberaal. Hij zat er in Nova nogal gespannen bij en uit zijn woorden kon je opmaken, dat Den Haag de knoop maar moet doorhakken door openbare manifestaties van extreem-rechts te verbieden;

dan zijn de burgemeesters gedekt en hoeven ze niet hun toevlucht te nemen tot de grote leugen van de gevreesde ordeverstoring.

Er wordt wel gepleit voor een 'weerbare democratie', waarin groeperingen worden uitgesloten van democratische vrijheden die zij zelf verwerpen. Het is een selectief pleidooi, want niemand stelt voor de SGP het woord te ontnemen omdat ze vrouwen het kiesrecht niet gunt; alleen de rechtse splinters moet de mond gesnoerd worden. Nu het

communisme spook gevloeden is, beginnen we monter aan een nieuwe heksenjacht, compleet met verboden op propaganda in het openbaar en uitsluitingen uit openbare functies; D66'ers willen veroordeelde racisten het passief kiesrecht ontnemen.

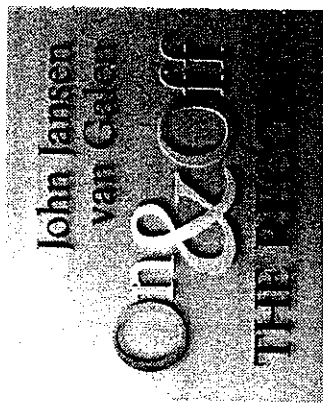
Een democratie die behalve weerbaar ook onbevreesd is, zou de confrontatie met extreem-rechtse genootschappen met open vizier moeten aangaan. Vrijheid is niet ondeelbaar, ze vindt haar grenzen in de verantwoordelijkheid ten opzichte van anderen, maar elke inbreuk op de vrijheid van meningsuiting is een zwaktebod van de macht in een democratie, waarmee je

bovendien moet uitkijken: wat heden extreem-rechts geldt, treft morgen radicale anarchist of islamitische fundamentalisten. "Ik ben het voor honderd procent onteens met wat u zegt, maar ik zal tot mijn dood vechten voor uw recht het te zeggen"; het citaat van Voltaire is een cliché geworden, maar zoals de meeste clichés zeer waar.

Waarom zei de liberaal Franssen niet fier, dat zijn zet zaterdag een voorbeeld had gegeven van democratie op straat: honderd racisten schreeuwden, vierhonderd antiracisten schreeuwden en dat alles in pais en vree. Het is, zeker voor een Marokkaanse voorbijganger, geen pretje te horen wat die racisten roepen, maar hij is nu eenmaal gemigreerd naar een democratie, waar niemand gevrijwaard is tegen hem onwelgevallige geluiden.

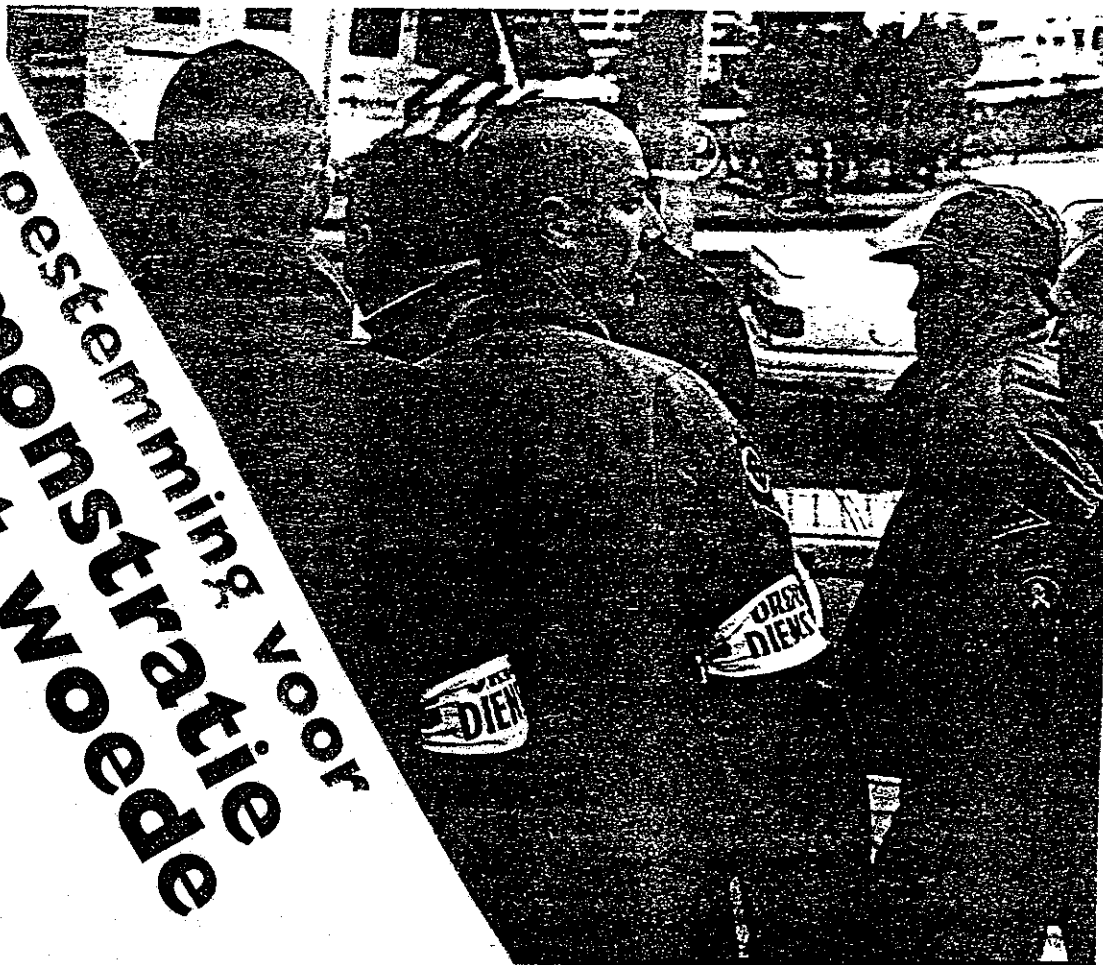
Daar komt bij dat het verbieden van betogingen symptoombestrijding is. De kale koppen en hun sjofele medestanders houden er afkeurenswaardige opvattingen op na, maar op maandag bevonden ze zich weer in hun ondergeschikte posities op kantoor of aan de lopende band.

Ondertussen worden allochtonen in de burelen van personeelschefs en kamerverhuurders aan de lopende band afgewezen, op grond van ingewikkelde formuleringen die in wezen neerkomen op: 'Eigen volk eerst'. Dat roepen zulke keurige mensen niet, ze doen het en dat is veel erger: geen verbale, maar daadwerkelijke discriminatie.

Parool,
27 febr. 1996

Toestemming voor demonstratie wekt woede

De toestemming van de Zwolse burgemeester Franssen voor een demonstratie door CD en CP'86, afgelopen zaterdag in het centrum van zijn gemeente, is talrijke organisaties van allochtonen in het verkeerde keelgat geschoten. Franssen, die de demonstratie naar eigen zeggen wel wilde, maar niet kon voorkomen, vindt dat regering en parlement extreem-rechts aan banden moeten leggen en niet individuele burgemeesters.

■ Marc Engberts
Foto's: Bert Spiertz

Honderdvijftig rechts-extremisten, gebroederlijk aangevoerd door CD-leider H. Janmaat en voorzitter H. Ruitenberg van CP'86 togen afgelopen zaterdag richting het Zwolse stadhuis. De top van beide partijen had de achterban gemaand zich vooral rustig te gedragen. De betogers, begeleid door een speciale 'ordedienst' van strak in leer gehulde naziskins, hielden zich daar aan. Ze wisten dat 'goed gedrag' het

voor burgemeesters lastiger maakt om nieuwe demonstraties in de toekomst te verbieden. Wel scandeerden ze zaterdag leuzen als 'Nederland blank', 'Vol is vol' en 'Nederland voor de Nederlanders'. Sommigen brachten de Hitlergroet en droegen, duidelijk zichtbaar voor het verbaasde publiek, nazi-symbolen zoals het Keltisch kruis en de wolfsangel. Het Openbaar Ministerie in Zwolle onderzoekt de mogelijkheid van strafvervolg.

Een tegendemonstratie, later op de dag, maakte duidelijk hoezeer burgemeester Franssen van Zwolle zich de woede van antifascisten en organisaties van migranten op de hals heeft gehaald. Het argument van de burgemeester dat hij een debat wil over het wel of niet wettelijk verbieden van deze groepen, sloeg niet erg aan bij de tegendemonstranten. "Dat had hij ook zonder demonstratie van deze lieden kunnen doen", zei een woedende Z. Arslan, voorzitter van de Stichting Turkse Organisaties (STO) tijdens een toespraak. Arslan vreest dat toestemming voor demonstraties van extreem-rechts ertoe leidt dat ultrarechtse splinters zich verenigen. "De CD en CP'86 willen hun krachten bundelen. Vandaag gebui-

ken ze Zwolle, morgen doen ze het elders in het land", waarschuwde Arslan, die de demonstranten opriep om 'het masterplan van Janmaat' te dwarsbomen.

Geloofwaardigheid Niet alleen op de dag van de demonstratie zelf, ook vooraf protesteerden veel organisaties tegen Franssens toestemming voor de demonstratie van extreem-rechts. Een scherpe kant aan de zaak is dat Franssen, behalve burgemeester van Zwolle, ook voorzitter is van Forum, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling in Utrecht. In een openbare oproep vragen zo'n dertig organisaties zich af 'hoe Franssen zijn geloofwaardigheid' nog kan behouden. "Vrijheid van meningsuiting is een groot goed in onze samenleving. Het verkondigen van racisme en intolerantie onder het mom van vrijheid van meningsuiting ondergraaft echter diezelfde vrijheid", aldus de organisaties, waaronder het Neder-

lands Centrum Buitenlanders (NCB), het Komitee Marokkaanse Arbeiders Nederland (KMAN), Nederland Bekent Kleur, DIDF en HTIB.

Ook de zeven inspraakorganen van minderheden werpen in een brief aan de gemeenteraad van Zwolle de vraag op of Franssen wel geloofwaardig is als voorzitter van Forum. Zes organisaties, waaronder opnieuw het KMAN, gaan in een open brief aan staatssecretaris Terpstra van VWS nog een stapje verder. "Ook de directie van Forum meent dat het toestaan van de demonstratie van CD en CP'86 een goede zaak is, omdat ook anti-racistische groepen kunnen demonstreren", schrijven ze. "Gezien de wijze waarop Forum in deze kwestie handelt, hebben wij geen vertrouwen in Forum en wijzen wij elke vorm van samenwerking met Forum af."

'Zeer hoge prijs' Forum zelf

heeft zijn standpunt vorig week al toegelicht. Het vindt dat beperking van rechten van de CD een wettelijke basis moet hebben. "Een politiek isolement van de CD kan niet liggen in ad hoc-besluiten van individuele burgemeesters waarbij politieke effecten met niet-politieke middelen worden gerealiseerd", aldus het Instituut voor multiculturele ontwikkeling in een verklaring. Forumwoordvoerder R. Suudi licht toe dat Franssen juridisch juist heeft gehandeld. De toestemming voor de CD-demonstratie is volgens hem 'een zeer hoge prijs' die betaald moet worden voor het grondwettelijke recht op demonstratie. Positief is volgens Suudi dat er nu een belangrijke discussie is aangezwengeld over hoe je extreem-rechts partijen dan wel kunt aanpakken.

Franssen zelf heeft afgelopen maandag in de gemeenteraad van Zwolle verklaard dat hij de demonstratie van de CD graag had willen voorkomen. "Dan moet ik echter wel daarvoor een deugdelijk juridisch instrumentarium hebben", voegde de burgemeester eraan toe. "Wij leven in een rechtsstaat die haar Grondwet hoog acht. Dan kunnen wij niet, wanneer het ons niet uitkomt, met gezochte argumenten grondwettelijke aspecten zomaar opzij zetten. Dat stuit mij tegen de borst en ik vind dat ook een gevaarlijke ontwikkeling." Franssen vindt dat wanneer Nederland bepaalde geluiden niet wil tolereren, de overheid regulerend moet optreden. Het genootschap van burgemeesters is Franssen inmiddels bijgevallen. Het Internationale Romano Comité Nederland, een organisatie van zigeuners, heeft daarentegen een strafklacht tegen de burgemeester ingediend. Volgens het comité komt de toestemming voor een demonstratie van extreem-rechts neer op het aanzetten tot vreemdelingenhaat. ■

OPEN BRIEF

Aan het ministerie van VWS
t.a.v. Mevr. E. Terpstra

Geachte mevrouw Terpstra,

Ondergetekende organisaties die minderheden vertegenwoordigen en actief zijn in de bestrijding van discriminatie en racisme vragen uw aandacht voor het volgende.

Al eerder hebben een aantal organisaties om andere redenen twijfels geuit over Forum, instituut van de overheid voor multiculturele ontwikkeling. Deze twijfels worden op dit moment zeer versterkt, doordat de heer J. Franssen, burgemeester van Zwolle en tevens voorzitter van de stichting Forum, de demonstratie van CD en CP'86 in Zwolle zaterdag a.s. heeft goedgekeurd. Ook de directie van Forum meent dat het toestaan van de demonstratie van CD en CP'86 een goede zaak is, omdat ook anti-racistische groepen kunnen demonstreren. Hij meent dat daardoor een discussie op gang kan komen over de standpunten van beide groepen. Deze discussie is echter al jaren aan de gang. De zaak "Zwolle" is van groot belang voor de Nederlandse samenleving omdat hiermee extreem-rechts de gelegenheid krijgt zijn racistisch gedachtegoed te uiten en misbruik te maken van democratische verworvenheden.

Wij verwachten van een organisatie die zich presenteert als de vertegenwoordiger van etnische minderheden in Nederland, dat zij zich in deze belangrijke kwestie keert tegen het toestaan van deze demonstratie van CD en CP'86, zeker omdat talloze organisaties van etnische minderheden daar wel op aandringen.

Gezien de wijze waarop Forum in deze kwestie handelt, hebben wij geen vertrouwen in Forum en wijzen wij elke vorm van samenwerking met Forum af.

Wij verzoeken u uw standpunt in deze belangrijke kwestie openbaar te maken.

Namens de volgende organisaties: Federatie van Turkse vrouwenverenigingen in Nederland (HTKF), Vereniging van vrouwen uit Turkije in Amsterdam (ATKB), Komitee Marokkaanse Arbeiders in Nederland (KMAN), HTIB Landelijk, DIFD Landelijk, Marokkaanse vrouwen vereniging Nederland (MNVN)

De Tweede-Kamerfracties
pers

Laat dit soort demonstraties nooit normaal worden

Bloedlink

In uw commentaar over 'Recht op betoging' (Forum, 27 februari) merkt u op: 'Maar zo bedreigend zijn de racisten nu ook weer niet'.

Extreem-rechts treedt echter steeds beter georganiseerd op. Volgens anti-fascistische waarnemers zijn CD en CP'86-leden systematisch bezig om informatie te verzamelen over hun 'tegenstanders'. Er is inmiddels een intensieve intimidatiecampagne begonnen tegen linkse

politici, journalisten en anti-fascistische actievoerders. De inlichtingendienst van CP'86 laat tegenwoordig fotoboeken circuleren met afbeeldingen van mensen die het leven zuur gemaakt moet worden.

De verhoogde activiteit valt aan meer zaken te merken. Sinds een jaar is de demonstratie-activiteit van extreem-rechts enorm toegenomen. Groepen rechts-extremisten, onder wie verklaarde neo-nazi's, houden minstens eenmaal per maand in een grotere stad een meestal illegale manifestatie.

Door de verregaande onachtzaamheid van de overheid ten opzichte van de gevaren van het rechts-extremisme in Nederland, valt te vrezen dat linkse politici, journalisten en anti-fascistische actievoerders in de nabije toekomst in een bloedlinke situatie komen te verkeren. Overheid, stop in godsnaam het gewroet van het nazi-tuig!

RAARN

De vergissing van Franssen

A

De beslissing van de Zwolse burgemeester J. Franssen om een betoging van de CD en CP86 niet te verbieden, heeft veel emoties losgemaakt. Terecht, want een demonstratie van extreem-rechts is een onverteerbare zaak.

Op zich had Franssen goede gronden om geen verbod uit te vaardigen voor de demonstratie. Hij beriep zich op het feit dat de CD en CP86 als partijen niet verboden zijn. Ze hebben hetzelfde grondwettelijke recht op de vrijheid van meningsuiting en demonstratie als andere partijen of individuen. Met deze constatering heeft Franssen het wettelijke gelijk aan zijn zijde. Op grond van datzelfde wettelijke recht heeft de CD ook het recht leugens en laster te verkopen in de zendtijd voor politieke partijen. Dat is zelfs zo gewoon geworden dat niemand er meer tegen protesteert.

Franssen had nog een ander motief om de demonstratie niet te verbieden. Hij wilde een nieuwe discussie losmaken over wettelijke maatregelen om extreem-rechtse partijen in hun activiteiten te beperken of te verbieden.

Hoe goed bedoeld het besluit van Franssen ook moge zijn, hij is er een gevaarlijke weg mee ingeslagen. Er ligt genoeg bewijsmateriaal dat prominente leden van de twee betrokken partijen levensbedreigende opvattingen hebben over minderheden en niet te beroerd zijn om de gewelddaad bij het woord te voegen. Uit onder coverreportages in de media bleek dat binnen de partijen criminele activiteiten, wapenbezit en haatcampagnes gebruikelijk zijn. Ondanks deze feiten kregen CD en CP86 via de demonstratie een kans zich te profileren als ordentelijke organisaties, die op ingetogen wijze gebruik maakten van hun demonstratierecht. Dat past perfect bij de strategie van extreem-rechts om front stage iets anders te laten zien dan back stage.

Helemaal gelukt is die strategie overigens niet. Extreem-rechts marcheerde in Zwolle met een Ordedienst met opgespelde runentekens, en riep leuzen als *Nederland is vol en Houd Nederland blank*. De Zwolse politie zag kennelijk geen reden om alsnog tot ontbinding van de demonstratie over te gaan, terwijl burgemeester Franssen toch had aangekondigd tegen elke overtreding op te treden. Justitie in Zwolle staat nu voor de moeilijke taak om de op video en foto vastgelegde inbreuken op de rechtsorde om te zetten in voor de rechter hanteerbare beschuldigingen.

Van de strategie van Franssen is echter nog minder terecht gekomen. Als het de bedoeling was met deze demonstratie Den Haag aan te zetten tot verdergaande maatregelen, of tot een verbod van extreem-rechts, is het een slecht geregisseerde actie. Van enige coördinatie tussen Franssen en de Haagse fracties blijkt immers niets. Zijn voorstel is inmiddels door woordvoerders van D66 en de VVD al afgewezen.

Dat was voorspelbaar. Een groot deel van de parlementariërs hanteert immers dezelfde formele redenatie als de Zwolse burgemeester: CD en CP86 zijn toegelaten partijen en dan gelden de gewone grondrechten die ook gelden voor andere partijen. Beter honderd keer een opportunistische beslissing tot een demonstratieverbod van een burgemeester, dan één keer een dubieuze wet, zal men daar geneigd zijn te denken. Er speelt nog een heel andere vergissing mee. Franssen gaat ervan uit dat Den Haag voorop loopt bij de bestrijding van extreem-rechts. Dat is niet zo, en dat zal ook niet zo worden. De gevoeligheid van de Nederlandse politiek voor dit onderwerp ontstaat door druk van onderop. En dat extreem-rechtse partijen er niet in slagen behoorlijke organisaties te vormen, is zeker geen gevolg van een actieve bestrijding door de staat. Jarenlang heeft het Openbaar Ministerie bijvoorbeeld gelummeld om discriminatiezaken voor de rechter te brengen. Door vormfouten is een aantal keren een extreem-rechtse partijpoliticus vrijgesproken. Nee, het zijn vooral burgers en maatschappelijke organisaties die zich onverdraagzaam opstellen jegens extreem-rechts. Vakbonden gooien CD-leden eruit. Er zijn leraren ontslagen omdat ze in het openbaar traden namens een extreem-rechtse partij. Het zijn zaken die inderdaad op gespannen voet staan met individuele rechten. Maar de prijs is het wel waard. Dankzij een dergelijk cordon sanitair is een openbaar optreden namens extreem-rechts alleen mogelijk voor personen die maatschappelijk niets te verliezen hebben. Dat moet zo blijven. En dat vereist individuele keuzes. Met formele, wettelijke redeneringen kom je er niet.

Door niet zelf zijn bevoegdheden maximaal te benutten en de oplossing van het probleem naar Den Haag door te schuiven, geeft Franssen daarom een verkeerd signaal. In een strijd bare democratie is het waar mogelijk bestrijden van extreem-rechts een keuze en een plicht van alle burgers, dus ook van burgemeesters. BT

Toestaan mars griezelig experiment

ZWOLLE/DEN HAAG (ANP) - 'Je kunt moeilijk taxeren wat de schade zal zijn van het toestaan van de demonstratie in Zwolle van extreem-rechts. De relatie tussen minderheidsgroepen en de overheid is danig verstoord. Ook anti-fascisten kunnen hun langzaam gegroeide vertrouwen in de overheid - als opponent van extreemrechtse uitingen - verliezen. Het is moeilijk te overzien.'

De Leidse socioloog en onderzoeker van extreem-rechts dr. J. van Donselaar heeft geen pasklaar oordeel over het toestaan door de Zwolse burgemeester Franssen van de mars zaterdag van extreem-rechts door de straten van de Hanzestad. Aan de ene kant twijfelt hij sterk of Franssen zijn doel - duidelijker wetgeving in dit soort situaties - niet voorbij is geschoten. Aan de andere kant heeft hij respect voor het feit dat de burgemeester zijn nek heeft uitgestoken. 'Maar het is een griezelig experiment', concludeert Van Donselaar.

Eerlijk

Franssen is, meent hij, de eerste burgemeester die eerlijk handelt. Collega's in andere ge-

meenten verboden dergelijke demonstraties steeds op basis van mogelijke verstoring van de openbare orde. 'Terwijl ze in wezen een verbod afkondigden op basis van de uit te dragen boodschap. Maar dat heeft geen wettelijke grond. Als je op basis van inhoud wil verbieden, betekent dat een wijziging van de grondwet. En dat is een hele lange weg.'

Van Donselaar die onlangs een onderzoek in opdracht van het ministerie van binnenlandse zaken naar extreem-rechtse uitingen in Europa afsloot, meent dat toestaan Nederland meer in de Europese pas laat lopen. Ook in Frankrijk, België en Oostenrijk bijvoorbeeld mogen de nationalistische partijen de straat op. 'Maar hoe gaat dat dan', analyseert Van Donselaar. 'Een klein clubje extreem-rechts krijgt tijdens de mars bescherming van een grote politiemacht, zoals ook in Zwolle het geval was. Hoor de kritiek: ze kunnen wel die nationalistische beschermen, maar vinden niet de daders van een racistische aanslag.'

Ook anti-fascisten waken zich des te meer tegen een overheid die dit soort demonstraties toelaat. 'De basis tussen hen en overheid is al wankel. Verdere verstoring daarvan kan tot meer militante vormen van protest leiden.'

'In Zwolle begon de victorie'

Door onze correspondent
HERMAN STAAL

ZWOLLE, 26 FEBR. Op de Nieuwe Havenbrug in Zwolle fietst een vader met zijn dochtertje in het kinderzitje achter de stoet van rechts-extremisten. „Eigen volk eerst, eigen volk eerst”, scanderen de demonstranten. Langzaam fietsend buigt de man voorover naar zijn dochtertje en stelt haar gerust. „Wij gaan zo meteen mooi rechtsaf. Dit zijn geen aardige mensen.”

Op deze zaterdag is Zwolle het decor van een van de eerste legale demonstraties van de Centrumdemocraten (CD) en CP '86. Ruim honderd rechts-extremisten trekken door de Zwolse binnenstad uit protest tegen het feit dat ze geen zaalruimte kunnen huren voor bijeenkomsten.

„Het is voor ons een doorbraak als dit goed afloopt”, zegt H. Ruitenbergh, raadslid van CP '86 in Zwolle. De rechts-extremisten staan op het punt vanaf het stationplein te vertrekken. De partijen willen volgens Ruitenbergh laten zien dat ze netjes kunnen demonstreren. „Als we geaccepteerd willen worden, moeten we ons goed profileren”, aldus het raadslid.

Om elf uur begint de tocht

richting het centrum van Zwolle. De stoet bestaat uit Tweede-Kamerleden Janmaat, Schuurman en Zonneveld, diverse raadsleden en medestanders. Tussen de groep loopt een tiental getatoeëerde skinheads. 'Eigen volk eerst', 'Nederland blank', 'Nederland voor de Nederlanders' en 'vol is vol' klinkt het even later in de winkelstraten. De politie grijpt niet in, Zwollenaren kijken bedeesd toe. Een enkeling is boos. „Kanker Janmaat”, schreeuwt een Marokkaanse man. „Jullie gunnen een ander niks”, roept een vrouw.

Burgemeester J. Franssen geeft aan het eind van de middag tekst en uitleg over zijn beslissing de demonstratie van extreem-rechts toe te staan. De vrijheid van betoging kan volgens hem alleen worden beperkt als er een grote kans bestaat op verstoring van de openbare orde. „Ik kan als burgemeester geen rekening houden met de inhoud van de demonstratie of de openbare gevoelens. Hoe afschuwelijk ik het ook vind.”

Collega-burgemeesters mogen zich bij een verbod van extreemrechtse demonstraties dan beroepen op verstoring van de openbare orde, feitelijk vaardigen zij een verbod uit op inhoudelijke gronden, meent Franssen. De burge-

meester, die ook voorzitter is van de landelijke organisatie van minderheden Forum, vindt dat een oneigenlijk middel.

Eerder die dag roept CD-leider Janmaat op de multiculturele samenleving af te schaffen. Zijn speech duurt nog geen minuut — de politie staat het gebruik van geluidsapparatuur niet toe. En Janmaat wil zijn „keel niet kapot schreeuwen”. Binnen een uur is de stoet terug bij het station. Gemeenteraadslid J. Stoops (CD) uit Den Haag is tevreden. „Ik ben Franssen hier zeer dankbaar voor. Dit is nog maar een begin. Het was misschien een opkomst van niks, maar alle begin is moeilijk.”'s Middags zorgen ruim duizend „tegendemonstranten” voor een luid protest tegen extreem-rechts en het besluit van Franssen. De Zwolse burgemeester krijgt het verwijt extreem-rechts in de kaart te hebben gespeeld. Volgens het Zwolse raadslid A. Wever (GroenLinks) is er sprake van een precedent. „De extreem-rechtse partijen zullen burgemeesters er nu op wijzen dat ze rustig kunnen demonstreren. Zwolle gaat voor extreem-rechts de geschiedenisboekjes in als de stad waar de victorie begon.”

Het blijft behelpen bij de vraag hoe de overheid dient te opereren ten aanzien van extreem-rechts, racistische partijen. Geen weldenkend mens is gelukkig met het feit dat extreem-rechts haar verwerpelijke ideeën via een demonstratie in Zwolle kon ventileren.

Maar evenzeer moet men de laatste positie van een burgemeester onderkennen, die binnen het raam van de huidige wetgeving niet de beleidsvrijheid heeft om dit soort betoegen a priori, onder alle omstandigheden te verbieden. De burgemeester mag immers niet op inhoudelijke gronden, maar alleen op grond van overwegingen van handhaving van de openbare orde tot een verbod besluiten.

De Wet openbare manifestaties is niet toereikend om extreem-rechts demonstraties te verbieden en ook niet bedoeld om extreem-rechts de mond te snoeren. Iedere burgermeester kan zijn of haar eigen afweging maken in het wel of niet toestaan van een demonstratie van extreem-rechts op grond van een openbare-orde-afweging. De burgemeester van Zwolle heeft wat dat betreft de vinger op de zere plek gelegd.

De onverbloemde boodschap, zoals die in Zwolle ten gehore werd gebracht, is bedriegend voor de samenleving en veroorzaakt grote onrust onder (niet alleen allochtonen) bevolkingsgroepen die het doelwit zijn van de partijen die discriminatie tot hun handelsmerk hebben ge-

maakt.

Het is de vraag wiens belang hier zwaarder weegt: het belang van extreem-rechts partijen om hun ideeën te mogen verkondigen of het belang van de Nederlandse samenleving (waarvan vele minderheidsgroepen onderdeel uitmaken) om van racistische bedreigingen verschoond te blijven.

Tot op heden is er geen juridische titel om extreem-rechts en racistische partijen bij voorbaat bepaalde rechten of faciliteiten, zoals zendtijd, subsidiering van wetenschappelijke bureaus of recht van toegang te onthouden alleen vanwege hun extreem-rechts ideologie. De marges voor de overheid, die zich moet houden aan de beginselen van behoorlijk bestuur, zijn hier heel smal.

Er is in het Nederlands beleid echter ook geen sprake van een begin van een strategie of van een integrale benadering van het verschijnsel extreem-rechts, zoals Jaap van Donselaar vaststelt in zijn recente boek *De Staat Parnat*.

Bij tijd en wijle werpt een individueel Kamerlid een balletje op over opheffing van parlementaire onschendbaarheid of ontzetting uit het passief kiesrecht. En al jaren geleden deed de commissie Van den Berg voorstellen over onder meer inperking van de zendtijd voor racistische politieke partijen. Geen

Ultra-rechts moet worden verboden

Marcel Zwamborn

van deze zaken heeft een politiek vervolg gekregen.

Het wordt dan ook de hoogste tijd dat de regering wel een duidelijk keurs uitzet ten aanzien van racistische partijen. Jarenlang wordt met strafrechtelijke veroordelingen kan het openbaar ministerie de rechter van de noodzaak van een verbod trachten te overtuigen.

Tot op heden maakt de minister van justitie niet de indruk met kracht en overtuiging op dit doel af tegie om deze partijen te bestrijden. De manier waarop in

Vrije meningsuiting moet niet zwaarder wegen dan het verbod op discriminatie

Nog steeds fasten we in het duister of het kabinet wel of niet streeft naar een verbod van racistische partijen.

Het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie eist van iedere staat racistische bewegingen binnen zijn grondgebied uit te bannen. Politieke partijen worden

het verleden door het openbaar ministerie is geopereerd bij discriminatiezaken van cd en cr '86 duidt eerder op het tegendeel.

Zolang de extreem-rechts partijen in ons staatkundig bestel worden geaccepteerd, is bestrijding van deze partijen een lastige zaak. Dan doet zich de hierboven geschetste problematiek van botsing van

grondrechten het meest voelen: we kunnen niet enerzijds deze partijen in ons democratisch bestel accepteren en anderzijds hen grondrechten als vrijheid van meningsuiting en vrijheid van beweging a priori ontzeggen, maar we kunnen evenmin tolereren dat een ander grondrecht, het recht op bescherming tegen discriminatie, door extreem-rechts wordt uitgehold.

Minister Dijkstal (Binnenlandse Zaken) en een aantal vertegenwoordigers van politieke partijen gaven er deze week blijk van maar één zijde van deze medaille te zien, toen zij lieten weten niets te voelen voor het op voorhand verbieden van het recht op demonstratie en vrijheid van meningsuiting en recht van vrije meningsuiting en rechten-extremisten. Immers, de rechterzijde — hoe dan het recht te gander om beschermd te worden tegen discriminatie — bleef bij hen buiten beschouwing.

Daarmee wordt de facto een hogere prioriteit toegekend aan het recht op vrijheid van meningsuiting van rechts-extremisten en wordt het recht van hen die met grote regelmaat discriminatie aan den lijve ervaren, miskend. Het kan toch onmogelijk de bedoeling van de grondwetgever zijn geweest om met een betoep op de vrije grondwetstelling het anker buiten werking te kunnen stellen. Het is hoog tijd dat de wetgever aangeeft waar het recht

van vrije meningsuiting ophoudt en waar het recht op bescherming tegen discriminatie begint.

Het Landelijk Bureau ter Bestrijding van Rassendiscriminatie is van mening dat de meest effectieve strategie om paal en perk te stellen aan de voortdurende schending door extreem-rechts van het recht om niet gediscrimineerd te worden, een verbodsactie is tegen die partijen. Justitie en politie dienen met een grotere inzet van middelen te komen tot een dossier van veroordelingen om de rechter om een verbod te kunnen vragen volgens de procedure van het Burgerlijk Wetboek.

Tegelijkertijd dient de regering eindelijk met een integrale strategie te komen voor het scheppen van wettelijke instrumenten waarmee het voortdurende misbruik van het recht van vrije meningsuiting en andere rechten door extreem-rechts een halt kan worden toegevoerd.

Met de hier geschetste aanpak tast de regering niet het terecht hoog gewaardeerde goed van bescherming van grondrechten aan.

De regering zou daarmee juist vol doen aan een internationale en grondwettelijke plicht, namelijk het garanderen van het grondrecht van grote delen van de Nederlandse bevolking op een effectieve bescherming tegen discriminatie en rassenshaat.

Marcel Zwamborn is directeur van het Landelijk Bureau ter Bestrijding van Rassendiscriminatie.

Den Haag volgt rechtsradicaal gedachtengoed

Ger Limpens zei het reeds in zijn artikel 'Illegalenbeleid werkt geheel averechts' op de opiniepagina van 6 februari jl.: het rechtsradicaal gedachtengoed is langzamerhand door een groot deel van politiek Den Haag geadopteerd. Hij wijst daarbij op het breed gedragen illegalenbeleid; de opeenstapeling van worgwetten die het mensen zonder geldige verblijfspapieren onmogelijk moet maken in Nederland te leven.

1/3 2W

Intussen doen politici alsof hun neus bloedt. De 'verontwaardigde' reacties op de demonstratie van Janmaats rapaille in Zwolle tonen dat nog eens duidelijk aan. Alsof de leus 'eigen volk eerst' niet net zo goed in hun eigen straatje past. Alsof het uitvaardigen van wetten tegen mensen die niet tot het 'eigen' volk behoren, iets anders is dan Janmaats bloed-en-bodem denken. Alsof uitsluiting en sociale deprivatie in essentie iets anders is dan 'gewone' deportatie.

Ik heb begrepen dat het Openbaar Ministerie een onderzoek is begonnen naar de gebeurtenissen in Zwolle. Men wil bekijken of de organisatoren iets ten laste kan worden gelegd. Het zal mij benieuwen of daarbij ook de rol van de overheid zal worden onderzocht.

Peter Lenssen, Utrecht.

Ook allochtoon moet zijn eigen boontjes doppen

Volgens mij is er maar één manier om van extreem-rechts af te komen en dat is ervoor te zorgen dat iedereen gelijk wordt behandeld. De mensen (driekwart van de Nederlandse bevolking) vinden dat de regering moet stoppen met de positieve discriminatie van allochtonen. Het allochtonenbeleid dat nu gevoerd wordt, heeft juist een averechts werking.

Laat allochtonen óók hun eigen boontjes doppen. Verwen ze niet zo. Op alles moet bezuinigd worden, maar voor de allochtonen wordt geld met miljoenen tegelijk

uitgegeven. De regering heeft gemakkelijk praten, zij woont niet in een wijk met allochtonen zoals ik. Sommigen wopen hier meer dan 25 jaar en praten nog geen woord Nederlands.

Nederland is vol en wat mij betreft zijn alleen echte asielzoekers, dus geen economische vluchtelingen, welkom. De waarheid is hard, maar genoeg is genoeg. Allochtonen zijn mensen, geen halfzachte wafjes die voorgetrokken moeten worden.

Tenslotte: ik ben geen racist, maar iemand die voor rechtvaardigheid is.

F. Jansen, Culemborg.

(Door Maurice Wilbrink)

Extreem-rechts steeds actiever en

ZWOLLE (GPD) - Extreem-rechts in Nederland treedt steeds georganiseerd op. Volgens anti-fascistische waarnemers zijn Centrumdemocraten en CP'86-leden systematisch bezig informatie te verzamelen over hun 'tegenstanders'. Er is een intensieve intimidatiecampagne gestart tegen linkse politici, journalisten en anti-fascistische actievoerders. En sinds een jaar is de demonstratie-activiteit van extreem-rechts enorm toegenomen.

Groepen rechts-extremisten, onder wie verklaarde neo-nazi's, houden minstens een maal per maand in een grotere stad een, meestal il-

legale, manifestatie. Het vermoeden bestaat dat de extreem-rechte organisaties inmiddels hun knokploegen speciaal hebben getraind om snel en gedisciplineerd toe te slaan. Zoals begin februari toen enkele linkse demonstranten in Rotterdam werden afgetuigd na eerder ongeregelde heden in de stad. Dit 'professionelere' optreden zou mede voortvloeien uit de oprichting van de Nationalistische Veiligheidsdienst NVD, waartoe CP'86-voorzitter Henk Ruitenbergh in 1994 het initiatief nam.

In haar streven zich meer dan

voorheen collectief op straat te manifesteren, boekte extreem-rechts vorige week een nieuw succes: komende zaterdag mag er legaal gedemonstreerd worden in de gemeente Zwolle. Midden op de dag, in het centrum van de stad, waar het op dat moment erg druk zal zijn met winkelende mensen en bezoekers van de markt.

Risico

Burgemeester J. Franssen van Zwolle neemt daarmee bewust een risico. Franssen, VVD'er, heeft in

die de Zwolse politie heeft gemaakt met vertegenwoordigers van extreem-rechts en met AFA, ertoe leiden dat de twee manifestaties zonder incidenten verlopen. Er wordt wel extra politie achter de hand gehouden.

Franssen vindt dat de autoriteiten pas moeten optreden als een demonstrerende partij daadwerkelijk over de schreef gaat. De wet geeft burgemeesters de vrijheid een demonstratie-aanvraag van extreem-rechts te honoreren, na het toetsen van de lokale situatie. Overleg onder burgemeesters leidde er vorig

In tegenstelling tot veel van zijn collega's grijpt Franssen de tegen-

demonstratie niet aan beide betoelingen te verbieden uit vrees voor een verstoring van de openbare orde. Franssen hoopt dat afspraken

agressiever

jaar dan ook niet toe dat ze één lijn trekken bij aanvragen van extreem rechts.

AFA-zegsman Kraaijer meldt dat hij intussen het doelwit is van steeds zwaardere vormen van intimidatie van de kant van de rechts-extremisten. Na verschillende vormen van pesterijen kwam het vorig jaar tot brandstichting in zijn flatportiek, precies op het moment dat er op tv een uitzending was over Kraaijers anti-fascistische activiteiten. Weer later werd hij schriftelijk met de dood bedreigd, in een brief waarop twee hakenkruizen

en een keltisch kruis (populair symbool in kringen van CP'86) staan getekend. De Zwolse politie neemt deze laatste bedreiging zeer hoog op.

Kraaijer is niet de enige tegen wie een intimidatiecampagne is opgezet. De inlichtingendienst van CP'86 is voortdurend bezig 'tegenstanders' te fotograferen en laat tegenwoordig fotoboeken circuleren met afbeeldingen van mensen die het leven zuur maakt moet worden. Gemeenteraadsleden van GroenLinks in Spijkenisse die zijn bedreigd, tonen zich zo geïntimideerd dat ze niet eens meer hun eigen partijmaandblad te woord willen staan over de strijd tegen het fascisme.

Verbied acties extreem-rechts

Zwolse Courant,
23 februari 1996

Het woord is nu aan de regering

■ ZWOLLE - Het is fristes op zaterdagmiddag. Een tv-ploeg loopt rond langs de hoge muren van de kerk. Het plein is nog leeg. Twee pubers die stickers van de Centrum-Democraten op een paaltje plakken worden gefilmd. "Waarom draag je een mes?", vraagt de interviewer. "Ben bang", "Ik ben niet bang", maar de puber aarzelt. "Dat mes heb ik altijd aan mijn riem. Je bent hier niet bang, in Zwolle met al die Turken". "Ik haat ze", zegt puber-nummer-twee ongevaarlijk terwijl hij recht in de camera kijkt. "Ik haat ze, omdat ze denken dat ze meer en beter zijn dan wij."

Door Ab Drijver

Het is zaterdagmorgen half elf. De pubers wachten op de komst van de Centrum-Democraten die van burgemeester J. Franssen van Zwolle toestemming hebben gekregen om in het openbaar te demonstreren voor een etnisch-zuiver Nederland.

De burgemeester heeft daarmee bewust zijn nek uitgestoken. Keer op keer heeft hij laten weten dat hij persoonlijk niets moet hebben van het gedachtegoed van ultra-rechts. Hij is echter van mening dat er geen wettelijke gronden zijn waarop hij de aangevraagde demonstratie zou kunnen verbieden.

Dwingen

De toestemming die hij CD-fractievoorzitter Hans Janmaat en de zijnen gaf, voor een openbare demonstratie in Zwolle, moet de regering er toe dwingen een duidelijk beleid ten aanzien van uitingen van ultra-rechts (en van ultra-links) te ontwikkelen. "Dat is dapper van Franssen", zegt een Zwollenaar die naar het straatinterview met de pubers staat te kijken. "We leven nu een-

maal in een democratie. Iedereen heeft het recht om zijn mening te verkondigen. Ook Centrum-Democraten. Maar als ze straks gaan staan te discrimineren dan mag de politie er, wat mij betreft, de mitrailleur op zetten."

Bij het NS-station staat Janmaat klaar voor een demonstratieve wandeling naar de binnenstad. Zijn vriendin wordt door CD-leden in een rolstoel gezet. Zij is levenslang invalide, als gevolg van een terreurdaad van anti-fascisten die enkele jaren geleden op radicale wijze een eind maakten aan een vergadering van de toen-

malige Centruumpartij. Een brandbom vernietigde een deel van haar onderlichaam. Politie, justitie, en het gemeentebestuur van Zwolle hebben zich dan ook echt wel gerealiseerd dat de demonstratie vandaag uit de hand zou kunnen lopen. Er gaan geruchten over honderden neo-fascisten die uit Duitsland onderweg zouden zijn. Ook zouden vele Turken uit Nederland en Duitsland klaar staan om de Centrum-Democraten en de aanhangers van CP'86 vandaag in de pan te hakken.

Om twee uur 's middags zal een tegendemonstratie worden gehouden. Het is de

bedoeling dat anti-fascisten en neo-fascisten vandaag, in Zwolle, strikt van elkaar gescheiden blijven.

"Wij gaan beginnen aan de maars naar de binnenstad", roept CP'86-leider Hank Ruitenberg. Zo'n honderdvijftig demonstranten scanderen de leus "Eigen volk eerst". De Nederlandse driekleur is veelvuldig aanwezig in de stoet die zich vanaf het station langzaam in beweging zet.

Als de meute over de Nieuwe Havenbrug naar de binnenstad trekt lijkt het alsof de geschiedenis zich herhaalt. Zwartwit beelden flitsen door mijn brein. Ik zie

hoe Anton Mussert, overtuigd van eigen gelijk, onder begeleiding van politie te paard en bespot en gehoond door joelende tegendemonstranten naar het centrum van een stad marcheert. Een CD-aanhanger levert een eigentijdse ondertiteling bij deze beelden. Op zijn kaalgeschoren hoofd prijkt een Nationaal-Socialistisch symbool. De demonstrant komt uit Rotterdam. "De NSB van Mussert was een nationalistiche partij", zegt hij. "En ik ben ook nationalist. Vandaar dat NSB-tekens op mijn hoofd. Ik houd van Nederland en van de Nederlandse driekleur."

Als Janmaat achter de microfoon op het bordes van het gemeentehuis gaat staan blijkt dat de versterkingsinstallatie niet werkt. De stem van de CD-leider gaat verloren in de ruimte van het plein. Een politiemann verbiedt hem vervolgens, in naam van de Zwolse autoriteiten, een megafoon te gebruiken. Maar Janmaat is blijbaar gewend aan dergelijke maatregelen. Hij spreekt zijn aanhangers toe, zonder versterking, en lacht spottend als om twintig over elf, geheel buiten het normale schema om, het carillon begint te spelen.

De stille krachten die deze pesterijen hebben bedacht hebben blijbaar geen rekening gehouden met de pers. Vele microfoons registreren de verklaring van Janmaat en de media verspreiden zijn gedachtegoed in de loop van de dag tot in alle uithoeken van het land. "Moderne communicatiemiddelen worden ons afgepakt", zegt Janmaat. "Maar dat zal ons er niet van weerhouden om onze strijd voort te zetten. Eigen volk eerst! Want Nederland is en blijft het land van de Nederlanders."

Tegendemonstratie

Ruim twee uur later, als de meeste rechts-extremisten de stad hebben verlaten, wordt in het centrum een tegendemonstratie gehouden. De opkomst is pakweg vijf keer groter dan bij de voorgaande manifestatie het geval was. Naast mij staat Z. Arslan, woordvoerder van de samenwerkende Turkse organisaties in Zwolle. Hij is blij met de grote opkomst van tegendemonstranten. "Maar ik vind het toch heel jammer dat de burgemeester de Centrum-Democraten hun gang heeft laten gaan", mompelt hij. "Ik ben heel erg teleurgesteld, en ik voel me echt een beetje treurig. Maar dat is niet alles. Het is vooral heel erg eng, wat hier vandaag gebeurt is."

◀ Tegendemonstranten laten zien dat zij het niet eens zijn met Janmaat en de CD.

10 NRC HANDELSBLAD 27/2

Dijkstal: demonstratie mag Onderzoek strafbaarheid van CD-leuzen

Door een onzer redacteuren

ZWOLLE, 27 FEBR. Het openbaar ministerie in Zwolle onderzoekt of uitlatingen die zaterdag bij de demonstratie van de Centrumdemocraten (CD) en CP'86 in die stad zijn gedaan, strafbaar zijn.

Binnen twee weken bepaalt het OM of deelnemers aan de extreem-rechtse demonstratie worden vervolgd. Het onderzoek spitst zich volgens officier van justitie A. Speijers toe op de strafbaarheid van de leuzen 'Nederland blank' en 'Eigen volk eerst' en het doen van de Hitlergroet. Deze kunnen strafbaar zijn volgens artikel 137 van het wetboek van strafrecht, volgens hetwelk het in het openbaar aanzetten tot discriminatie en haat of het beledigen op basis van ras, godsdienst, levensovertuiging en geaardheid strafbaar is.

De leuzen en de Hitlergroet worden volgens Speijers apart niet aangemerkt als discriminatoir, volgens de Hoge Raad geldt dit wel in een specifieke context. "Als je ze bijvoorbeeld op de hoek van de straat doet met de intentie het nationaal-socialistisch gedachtegoed uit te dragen en anderen kunnen zich daaraan storen, dan zijn ze wel strafbaar", zegt Speijers.

Justitie wil daarom de demonstratie goed in kaart brengen. "We kijken naar welke vlaggen ze meedroegen, welke kleding er werd gedragen en naar de uitgedeelde pamfletten en stickers." De politie was zaterdag met een cameraploeg aanwezig en alle door de media uitgezonden beeld- en geluidsmateriaal is door Justitie opgenomen.

Minister Dijkstal (Binnenlandse Zaken) wil geen nieuwe wet waarmee burgemeesters demonstraties van rechts-extremisten kunnen verbieden op grond van te verwachten discriminerende uitlatingen. Volgens Dijkstal is zo'n verbod in strijd met grondwettelijke rechten als de vrijheid van meningsuiting. Ook de regeringspartijen VVD en D66 staan afwijzend tegen een demonstratieverbod. Met Dijkstal vrezen zij dat met een verbod wegens de bood-

schap grondwettelijke vrijheden in het geding komen. PvdA-Kamerlid Apostolou zei gisteren wel een onderzoek naar de mogelijkheid te willen.

De minister reageerde op een suggestie van burgemeester Franssen van Zwolle. Die zaterdag na afloop van demonstratie van CD en CP'86 in Zwolle dat kabinet en Tweede Kamer maatregelen nemen tegen uitingen van extreem-rechts. Hij vindt het onvoldoende dat burgemeesters demonstraties van rechts-extremisten alleen kunnen verbieden op grond van dreigende verstoring van de openbare orde en niet kunnen meewegen of demonstranten zich schuldig zouden kunnen maken aan discriminerend of ander verwerpelijk gedrag.

Volgens officier van justitie Speijers was er zaterdag geen aanleiding om tot arrestatie van een van de betogers over te gaan. Naast de onduidelijkheid over eventuele strafbare feiten, speelde het risico dat de demonstratie zou escaleren daarbij een rol. "Maar als iemand had geroepen dat alle joden naar de gaskamer moeten, dan hadden we dat zeker niet laten passeren."

inleiding manifestatie d.d. 24 februari 1996.
Z. Arslan - voorzitter, S.T.O.

Beste vrienden en vriendinnen,

Het jaar 1995 dat achter ons ligt, kenmerkte zich door geweld, discriminatie, racisme, aanslagen tegen de migranten in Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, Italië en ook hier in Nederland. Met name de migrantengroepen waren doelgroep van dit racistische en fascistische geweld.

Vandaag op 24 februari, een dag voor de herdenking van de februaristaking, marcheren in de straten van Zwolle groepen die Elton Volk Eerst roepen. Wij hadden niet gedacht na de gebeurtenissen van het afgelopen jaar, dat de burgemeester van Zwolle toestemming zou geven aan deze lieden om hun verwerpelijke gedachten nog een keer te manifesteren.

Wij hebben geprobeerd deze demonstratie te laten verbieden. Wegens de angst, bezorgdheid en de onrust die deze mensen veroorzaken door hun aanwezigheid in Zwolle. De aanwezigheid van deze personen heeft niet alleen Zwolle maar in heel Nederland binnen de migrantengroepen en gezinnen enorme onrust en bezorgdheid veroorzaakt. Deze bezorgdheid hebben we ook getracht aan de burgemeester van Zwolle te verduidelijken. Wij hebben hem gezegd dat elke groep die het non-discriminatie beginsel van onze grondwet niet erkend in Zwolle niet mag demonstreren. De burgemeester van Zwolle heeft geen enkel begrip getoond voor onze angst, bezorgdheid en onrust. Hij wil een debat voeren over het wettelijk wel of niet verbieden van deze groeperingen. Dat had hij ook zonder demonstratie van. Wij zijn woedend!!! Dat dit kan.

Beste vrienden en vriendinnen.

Het racistisch geweld, het fascisme is niet gebonden aan nationaliteit. Wij moeten als kwetsbare groep, die meestal het eerste doelwit vormt voor deze groepen, waakzaam zijn en ons krachtig opstellen. Wij rekenen op solidariteit en de ondersteuning van democratische krachten vanuit de Nederlandse samenleving en we moeten elke strijd, waar ook ter wereld tegen deze verwerpelijke ideologie ondersteunen voordat het te laat is.

De CD en CP86 willen hun krachten bundelen. Vandaag gebruiken ze Zwolle, morgen elders in het land. Het gevaar is duidelijk aanwezig. Maar wij kunnen onze angst, bezorgdheid en woede omzetten in een democratische strijd tegen deze lieden.

Wij weten wat deze mensen willen en wat hun doel is. Het enige wat wij kunnen doen is strijdbaar zijn. Als we in de historie terugkijken wil ik nu

stuk voorlezen uit de televisievertelling 'Nauwgezet en wanhopig'; uitgezonden door de VPRO, dan begrijpen wij beter wat deze lieden de mensen aan kunnen doen.

"De mensen waren bang. Jong en oud, iedereen was bang.

Gewapende mensen maken ongewapende mensen altijd bang. Op 6 juni 1944 werden alle joden uit ons dorp meegenomen. Ze gingen via de hoofdstraat naar het station. Te voet. Ze sleepten hun handbagage mee. Ze werden begeleid door gendarmes. Ik was toen al weg. Ik hoorde het later. De dorpsbewoners stonden op de stoep. Het was ochtend en ze keken zwijgend toe. Een enkeling lachte. Iemand zei: "Tot nooit meer ziens". Sommigen pinkten een tranante weg, wordt gezegd. Niemand kwam op het idee om een ander te redden. Dat leek een onmogelijkheid." - citaat: G. Konrad.

Als ik naar het Europa van vandaag kijk, is het niet ondenkbaar dat soortgelijke situaties opnieuw zich herhalen en in de Balkan zien we dat al gebeuren.

Beste mensen, althans de migrantenbewoners van Zwolle en de provincie Overijssel, voor jullie was de afgelopen week een nachtmerrie. Door de toestand van deze demonstratie. Maar er waren ook groepen, organisaties, individuen die met ons solidair waren. Zij hebben getoond dat zij migranten in Zwolle en Overijssel niet in de steek zullen laten. Dat noem je pas solidariteit. Wij hebben behoefte aan solidariteit op het moment dat dat nodig is. Niet op het moment dat wij in het nauw gedreven worden. Wij migrantenorganisaties in Overijssel roepen alle burgemeesters in Nederland op CD, CP86 en andere racistische groepen geen kans te geven om te demonstreren. Wij zullen de komende dagen, dit verzoek schriftelijk naar alle burgemeesters sturen en wij zullen waar demonstraties worden toegestaan, alle migrantengroepen oproepen om met een togendemonstratie te komen.

Wij laten ons niet wegjagen, wij laten ons niet intimideren. Wij moeten naar iedereen duidelijk maken die de gelijkheid van mensen niet onderschrijven in Nederland, dat deze mensen geen recht mogen hebben om te demonstreren. De burgemeester van Zwolle heeft naar de migranten toe heel veel uit te leggen. Wat bezielt die man in godsnaam om deze lieden toe te staan om in Zwolle te komen demonstreren.

Waarom toont hij geen gevoeligheid voor onze argumenten. Waarom begrijpt hij onze angst en woede niet.

Wij migrantenorganisaties onderschrijven de vrijheid van meningsuiting en het recht op demonstratie. Maar dit recht mag niet misbruikt worden door racisten en fascist en dat gebeurt dus van g hier in Zwolle. Mensen, wij moeten het master-plan van Janmaat geen kans geven.

Door Frits Hirschland
publicist

DE BESLISSING VAN de burgemeester van Zwolle, J. Franssen, om aan de rechts-extremisten het recht te geven om te demonstreren is, hoewel zeer ongewenst, bestuursrechtelijk juist. Het recht van demonstratie is een grondrecht dat de Nederlandse Grondwet expliciet toestaat. In artikel 9 van de Grondwet wordt dit recht aan iedereen, weliswaar met voorbehoud van ieders verantwoordelijkheid volgens de wet, expliciet toegekend. Tevens heeft niemand volgens artikel 7 lid 3 van de Grondwet vooraf toestemming nodig om gedachten of gevoelens te openbaren. Dit betekent dat er uitsluitend sprake kan zijn van repressief toezicht. In dit geval dus door de strafrechter.

De burgemeester dient een aanvraag voor een demonstratie uitsluitend te beoordelen op basis van zijn bestuurlijke bevoegdheid volgens de Gemeentewet (artikel 172), dat inhoudt dat hij belast is met het handhaven van de openbare orde. Dit artikel staat het gezag niet toe om op voorhand inhoudelijk boodschappen van een demonstratie te beoordelen vermits uiteraard in de aanvraag geen inhoudelijke boodschappen staan vermeld die in strijd zijn met de wet dan wel opmerkingen die leiden tot

het verstoren van de openbare orde. De in de aanvraag omschreven doelstelling mag uiteraard ook niet in strijd zijn met de wet. Een negatieve beslissing uitsluitend en alleen op basis van een verwachte overtreding van het Wetboek van Strafrecht (artikel 137c, en verder over het aanzetten tot rassenhaat en discriminatie) kan absoluut niet. De burgemeester zou in dat geval preventief toezicht uitoefenen, respectievelijk op de stoel van de strafrechter gaan zitten. In zoverre heeft burgemeester Franssen dus formeel juist gehandeld.

De Algemene Wet Bestuursrecht geeft duidelijke richtlijnen op welke manier een beschikking dan wel toestemming tot stand moet komen. Naar het zich laat aanzien is aan alle formele voorwaarden voldaan die de wet stelde ten aanzien van de Zwolse demonstratie, afgelopen zaterdag. De enige mogelijkheid die in Nederland wordt geboden om een legale demonstratie überhaupt te verbieden vinden we in artikel 50 van de Oorlogswet. Het behoeft geen betoog dat deze wet hier niet van toepassing is.

Zwolle had moeten ingrijpen tegen extreem-rechts

De burgemeester diende zijn beslissing te nemen op basis van de vraag of hij in staat was om de openbare orde te handhaven. Een andere doelstelling, bij voorbeeld het verbieden van een demonstratie omdat de gedachten of de gevoelens van de demonstranten niet de goedkeuring van de burgemeester konden dragen, staat de wet beslist niet toe. Dat zou in strijd zijn met het specialiteitsbeginsel.

Na het legaliteitsbeginsel ofwel de wetmatigheid van het bestuur, is dit het tweede belangrijke bestuursrechtelijke beginsel. Het houdt in dat een bestaande bevoegdheid slechts mag worden uitgeoefend in het kader van de bevoegdheid verlenende wet. Het bestuur moet bij het gebruik maken van beschikbare machtsmiddelen de doelstelling van de desbetreffende wet in acht nemen.

Dit beginsel brengt met zich mee dat het bestuur bij het nemen van een besluit naast de belangen van bij voorbeeld de aanvrager van het besluit slechts die

belangen mag meewegen die de desbetreffende wet beoogt te beschermen. De desbetreffende wet beoogt een bepaald aspect van het algemeen belang te behartigen en daar mag het bestuur bij het uitvoeren van de wet niet buiten treden.

Het beginsel brengt tevens mee dat slechts die voorschriften mogen worden verbonden aan een beschikking die dienen ter bescherming van de wettelijk geregelde belangen. Indien een bestuursorgaan een bestuursbevoegdheid gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze is gegeven, leidt dit na ingesteld beroep tot vernietiging van het besluit.

Het is op zichzelf een goede zaak dat de Zwolse burgemeester de knuppel in het hoenderhok geworpen heeft. Wettelijke regelingen dienen uit Den Haag te komen en niet te worden overgelaten aan al of niet juiste of onjuiste interpretaties van lagere gezagsdragers of rechters.

Ook de rechtsmacht in ons land klaagt al jaren over het feit dat de formele wetgever zich regelmatig onttrekt aan duidelijke richtlijnen, waardoor de rechter wordt gedwongen om uitspraken te doen die hem in feite op de stoel van de formele wetgever doen belanden. Een duidelijk voorbeeld in dezen is de discussie over de toelaatbaarheid van euthanasie.

sie over de toelaatbaarheid van euthanasie.

De Zwolse burgemeester en de officier van justitie zijn echter uiteindelijk wel degelijk te kort geschoten. De teksten die door de demonstranten werden gescaandeerd waren strafbaar (op grond van artikel 137c etc. van het Wetboek van Strafrecht). Dit betekent dat er op dat moment duidelijk sprake was van het plegen van misdrijven en dus de openbare orde werd verstoord.

Het gezag had op dat moment adequaat moeten reageren en de misdadigers respectievelijk ordeverstoorers moeten arresteren. Dit is een ernstige ommissie. In het licht van dit gebrek aan daadkrachtig ingrijpen tegen misdadigers en het nalaten van de burgemeester om de openbare orde te handhaven toen hij bewijsbaar werd verstoord, worden de achterliggende gedachten van de beslissing van de burgemeester om de demonstratie toe te staan, zeer twijfelachtig.

Immers, als deze burgervader zich zo sterk beroept op de wet met betrekking tot de toestemming voor de demonstratie, dan mag men toch ook verwachten dat hij, uiteraard met een beroep op de wet, in samenwerking met de officier van justitie maatregelen neemt wanneer tijdens de demonstratie blijkt dat er sprake is van het plegen van misdrijven.

De argumenten van de Zwolse burgemeester dat de wet hem niet anders toestond dan de demonstratie toe te staan, blijken dus niet geheel zuiver te zijn. De logische vraag dringt zich op of burgemeester Franssen de wet alleen selectief toepast, namelijk op het moment dat het hem persoonlijk beter uitkomt. Al met al wordt het steeds duidelijker dat er op korte termijn een wetswijziging dient te komen. Principieel tegenstanders van de democratie horen in vertegenwoordigende lichamen niet thuis.

TOESPRAAK AFA 24/2 '96

Hallo welkom in Zwolle

Na een tocht van meer dan een jaar, die ooit begon in Rijswijk, staan we nu hier in Zwolle. Keer op keer heeft een racistische partij de afgelopen tijd geprobeerd om de straat op te gaan. Gemeenten spraken een gezamenlijk beleid af. Demonstraties van extreem rechts zouden stelselmatig worden verboden, omdat de openbare orde zouden schenden, vooral door de vrees op demonstraties tegen extreem rechts. Toch kwamen telkens extreem rechtsen opdagen voor een demonstratie, die dan vaak ook plaats kon vinden. Een steeds kleinere groep mensen probeerde een tegengeluid te laten horen. De media en politiek spraken steeds meer over twee extremen, die elkaar op straat te lijf wilden gaan. Maar er is natuurlijk meer aan de hand. De nederlandse overheid heeft een paar stappen naar rechts gemaakt. De nieuwe zondebokken zijn gevonden: asielzoekers, vluchtelingen, illegalen, uitkeringsgerechtigden, migranten, daklozen, ouderen, jongeren, en ga zo maar door. De rest van de samenleving wordt wijs gemaakt dat we in het ik-tijdperk leven. Van echte solidariteit is nauwelijks meer sprake. Zo worden wetten om de zg 'nieuwkomer' te integreren, de asielzoeker op te sluiten en de uitkeringen te korten gemakkelijk doorgedrukt. Kortom, steeds meer mensen wordt wijsgemaakt dat ze in hun bestaan bedreigd worden door profiteurs van allerlei pluimage. Dat het de overheid is die hen plukt, blijft meestal onbesproken. Aan de ene kant worden jongerencentra door het hele land gesloten, de subsidies worden stopgezet, terwijl aan de andere kant elke grote stad er 50 extra cellen voor zg balddadige jongeren bij krijgt! Wie het begrijpt mag het zeggen. Extreem rechts ziet hier haar kans vrij om te scoren. En dat doen ze. Waar heel nederland vroeger over viel als Janmaat het zei, wordt nu gemakkelijk gezegd door politici als Dijkstal, Bolkestein en Sorgdrager. Extreem rechts als aanjager van de gevestigde politiek. Dat is gevaarlijk. En ondanks dat het marginale clubs betreft hebben ze wel een functie! Daarom blijven we het ze zo moeilijk mogelijk maken, altijd en overal! Zoals nu in Zwolle. Alle publiciteit is goede publiciteit, zegt Janmaat altijd, maar er in Zwolle zullen we ervoor zorgen dat ie het nieuws niet eens haalt! We moeten ervoor zorgen dat er van onze demonstratie iets blijft hangen, dat er nog wel degelijk mensen zijn die willen samenleven. Op een tolerante, multiculturele manier, zonder eng nationalisme van welke nationaliteit dan ook!!

Goed, terug naar Zwolle.

Afgelopen week besloot de burgemeester van Zwolle om de democratische rechten van een politieke partij boven de beschermde rechten van elke willekeurige burger te stellen. Anders gezegd; hij gaf toestemming aan een openlijk racistische partij als de CD om een demonstratie door Zwolle te lopen en gaf hen daarmee de vrijbrief omstanders en voorbijgangers te intimideren en te beledigen, te discrimineren. Maar nee zegt de CD, wij discrimineren niet, wij worden gediscrimineerd! Inmiddels is de CD zo slim dat ze hun racistische boodschap goed verpakken. Iedereen weet wat ze bedoelen, maar strafrechtelijk zijn ze niet te pakken! En daarom is het zo'n groot risico wat burgemeester Fransen van Zwolle heeft genomen. Immers, hoe bestrijd je de suggestie die de CD opwekt? Wij van AFA hebben wel een aantal tips. Voor de overheid: trek na veroordelingen de subsidies in en ontnem veroordeelde racistische raadsleden het recht om gekozen te worden! Verbied bijeenkomsten van extreem rechts preventief, dat

kan als er een kans bestaat op het plegen van een misdrijf. En dat gebeurt, geheid! En stop met het verzinnen en uitvoeren van racistische wetten als de koppelingswet en stop met het vervolgen van zogenaamde illegalen en het opsluiten van vluchtelingen. OK en nu wat tips voor de individuele burger, wat wij allemaal zijn. De bestrijding van racisme begint in eerste instantie in je hoofd, in je relatie, je huwelijk, je gezin of noem maar op. Dan kijk je verder naar je straat, je wijk en je lokale krant. Probeer de vooroordelen op te sporen en te ontzenuwen. Sta op als je iets niet bevalt! Grijp in als mensen gediscrimineert worden! Zoek steun, waar je maar kan, om racisme, vooroordelen en discriminatie gezamenlijk aan te pakken. En wat die racistische partijen betreft. Hou ze in de gaten. Spoor hun actieve leden op en ontmasker hen in hun baantjes en in hun buurt. Spreek ze tegen overal waar ze de kop opsteken. En sta ze in de weg overal waar ze de straat op willen gaan! En vooral doe het samen, deze keer met AFA, maar volgende keer met bijvoorbeeld je burens!!

Bedankt voor jullie aandacht en maak er een strijdbare tocht van!!

Stampende laarzen in Zwolse straten

Eerste demonstratie sinds jaren: extreem-rechts bedankt burgemeester

Door Jeroen Corduener

ZWOLLE - Kale koppen marcheren met stampende laarzen en in leren jacks door de straten van Zwolle. Ze roepen dat het 'eigen volk eerst moet' en dat het hier 'vol is'. Maar ze zijn niet zo zelfverzekerd als ze zich voordoen. Ze zijn schuchter en ook nog met zo weinig.

De Centrumdemocraten en de broeders van de CP'86 hebben de Overijsselse hoofdstad op de laatste zaterdag in februari voor anderhalf uur beschikbaar gekregen om te demonstreren. „Nee, dat formuleert u verkeerd,” zegt burgemeester Jan Franssen (VVD). „Ik heb geen toestemming gegeven. Ik heb de demonstratie alleen niet verboden. Omdat ik geen poot heb om op te staan.”

Het zal de honderd demonstranten een zorg zijn. Ze morgen marcheren ze mogen roepen, ze mogen zelfs de rechterarm gestrekt vooruit steken. En dat alles voor het oog van verbijsterde Zwolse inwoners en tientallen camera's van evezoveel nationale, regionale en lokale televisie- en radioplussen en andere media. Niemand die ze wat kan doen, ze zijn omringd door 175 politie-agenten. „Waarvoor onze hartelijke dank”, aldus organisator en Zwols CP'86-raadslid Henk Ruijtenberg.

Precedent

Hij gaat voorop, trots naast de Tweede-Kamerleden Janmaat en Schuurman van de CD, naast

raadsleden uit Rotterdam en Den Haag. Ze worden omringd door forse knapen die bandjes met 'Ordedienst' om de arm dragen. De eerste demonstratie van extreem-rechts sinds jaren moet de start zijn van vele andere, maakt Kamerlid Zonneberg duidelijk. „Het is een precedent, jazer. Als het hier goed gaat, kunnen we overal aan de slag.”

Konden burgemeesters de demonstratieverzoeken van extreem-rechts tot nog toe simpel terzijde schuiven met een verwijzing naar „vrees voor verstoring van de openbare orde”, na zaterdag ligt dat allemaal anders. Want de leren jacks marcheren op eieren door de Zwolse binnenstad. Geen provocaties, geen opstootjes, geen discussies. Zelfs niet als blijkt dat eerder op de dag in het naburige Hardenberg twintig anti-fascistische demonstranten zijn opgepakt na de bekladding van het huis van een daar woonachtig CP-lid en twee jongens zijn aangehouden nadat ze tegen een auto van CD-leden hebben getrapt.

Loesje

Op het Grote Kerkplein houdt Janmaat een speech van welgeteld twee minuten. Hij roept op tot het „opheffen van de multiculturele samenleving, als wij aan de macht zijn”. Maar omdat kort daarvoor de geluidsinstallatie in beslag is genomen („Geen toestemming voor gegeven”, heet het van politiezijde), verstaat slechts een klein schare

trouwe aanhangers hem. Achter hem afficheert Loesje op de muren van het stadhuis: „Janmaat, de man die ultra-rechts klein heeft gehouden”.

Anderhalf uur heeft burgemeester Franssen de CD en CP'86 de tijd gegeven. De extreem-rechtse partijen hebben nog niet de helft nodig. Wat verdwaasd over de bliksemtocht verspreiden ze zich over het winderige Stationsplein, door de politie zorgvuldig gescheiden gehouden van verontwaardigde Zwollenaren en de oprukkende voorhoede van de tegendemonstratie. Dan verdwijnen ze schielijk en lichtelijk opgelucht met auto's de Zwolse ringweg op.

Twee uur later loopt de duizendkoppige menigte van de Anti Fascistische Aktie (AFA) de Zwolse binnenstad in. Verdriet, woede en triomf gaan hand in hand bij de samenwerkende migranten, vluchtelingen en andere groepen. Verdriet over het besluit van Franssen de demonstratie van extreem-rechts niet te verbieden, woede over de CD en CP'86, triomf over de massale opkomst van de tegendemonstratie.

Schor

Op hetzelfde Grote Kerkplein waar eerder de leren jacks, laarzen en kale koppen de dienst uit maakten, schreeuwen ze - met toegestane geluidsinstallatie - hun kerk in schor: „Wij laten ons niet wegjagen, wij laten ons niet intimideren.” Burgemeesters in heel Neder-

land worden opgeroepen Franssens voorbeeld niet te volgen: nu niet, nooit meer.

Weer een uur later zet Franssen gespannen zijn motieven uiteen. Tijdens een zorgvuldig afgeschermd persconferentie in het stadhuis legt hij uit dat hij zich vastgenomen voelt in een wurggreep. Aan de ene kant zijn er zijn eigen gevoelens van afkeer, aan de andere kant is er zijn formele positie. „die het mij niet toestaat de demonstratie te verbieden”. En de wet schiet hem en zijn collega-burgemeesters ook al niet te hulp. Vandaar het beroep op regering en parlement hun verantwoordelijkheid te nemen om extreem-rechts in de kiem te smoren. Waarbij Franssen erkent dat hij ook ruimte aan de demonstratie heeft geboden om regering en parlement daar toe uit te dagen.

Of hij niet zelf had willen meelopen in die tweede demonstratie, 's middags? Graag had de burgemeester dat gedaan. Maar de organisatie had hem duidelijk gemaakt dat dit als een provocatie zou worden opgevat. En dus zag Franssen af van juist dat recht dat hij extreem-rechts wel toestond. Hetgeen hem op een strafflacht is komen te staan van de zigeunerorganisatie Romano Comité. De organisatie vindt dat de burgemeester aangezet heeft tot racisme door de demonstratie niet te verbieden. Ook tegen CD en CP'86 zijn strafflachten ingediend.

Minderhedenorganisaties verbijsterd over mars extreem-rechts in Zwolle

Demonstratie CD wekt afkeer

Van onze redactie binnenland

Utrecht - Veel allochtonen binnen en buiten Zwolle zijn zeer onzeker, gekwetst en verbijsterd door het feit dat de Centrum Democraten (CD) vandaag van burgemeester Franssen mag demonstreren in de stad. Dat is, wel een erg hoge prijs voor het toekennen van het grondwettelijk demonstratierecht aan een partij die eigenlijk verboden zou moeten worden, aldus de minderhedenkoepel Forum-gisteren.

Forum vindt dat er rond de Centrumdemocraten een zeer

halfslachtige situatie is ontstaan. De partij is voor velen maatschappelijk onacceptabel maar is tegelijkertijd legaal. Het is de hoogste tijd dat de wetgever de rechten van de CD beperkt. Nu ligt het probleem ten onrechte op het bordje van individuele burgemeesters. Van hen wordt verwacht dat zij met een beroep op ordeverstoringen openbare uitingen van de CD-aanhang beteugelen.

Het is in deze kwestie overgens spitsroeden lopen voor Forum. Want Franssen is tevens voorzitter van deze organisatie. Forum heeft nog geprobeerd de burge-

meester op andere gedachten te brengen, echter zonder resultaat. Toch, zo beklemtoont de minderhedenorganisatie in een verklaring, is de geloofwaardigheid van haar voorzitter op geen enkele manier in het geding. Forum hoopt dat de tegendemonstranten vandaag qua omvang en morele houding aantonen dat ze ver boven de CD staan.

Forum-directeur R. Soudi erkent dat Franssen politiek risico loopt door de demonstratie niet te verbieden. „Het kan uit de hand lopen, het kan de positie van extreem-rechts juist verster-

ken, hij realiseert het zich allemaal,” aldus Soudi. „Maar hij stimuleert wel de discussie over een wettelijk kader rond deze clubs.”

De Zwolse burgemeester heeft aangegeven dat hij een maatschappelijke discussie wil forceren over hoe om te gaan met dit soort rechtse uitingen. Totnu toe hebben burgemeesters steeds een verbod uitgevaardigd op demonstraties van CD of CP'86 in hun gemeente. Zij deden dat altijd met een beroep op bedreiging van de openbare orde. Franssen wilde zich daarachter niet verschuilen.

Dat heeft de burgemeester nog voor de eerste demonstrant in Zwolle is verschenen, een berg kritiek opgeleverd. Bijna alle minderhedenorganisaties en anti-discriminatie-organisaties in het land hebben hun pijlen op hem afgeschoten. Hij heeft aangeboden tijdens de aparte demonstratie van antifascisten, volgend op de CD/CP-mars, zijn afkeer van het gedachtengoed van beide partijen nog eens toe te lichten. Maar de anti's wilden daar niets van weten.

Limburg: Dagbl... 22-02-96

Onderzoek naar betogers ultra-rechts

Zwolle - Het openbaar ministerie in Zwolle gaat onderzoek doen of ze tot strafvervolgning kan overgaan tegen aanhangers van de CD en CP'86, die afgelopen zaterdag in Zwolle hebben gedemonstreerd. Tijdens de betoging riepen rechts-radicalen kreten als 'eigen volk eerst' en 'Nederland blank'. Ook werd de Hitler-groet gebracht. De politie greep niet in uit vrees voor escalatie.

De Zwolse persofficier liet vanmorgen weten dat het een principiële zaak is of de door de demonstranten geuite leuzen al dan niet strafbaar zijn.

Het Internationaal Romaan Comité heeft aangekondigd een aanklacht in te zullen dienen tegen de CD en CP'86 wegens belediging, laster, smaad en het aanzetten tot rassenhaat. Ook zal het comité, dat de belangen van zigeuners behartigt, een aanklacht indienen tegen de Zwolse burgemeester Franssen, die het doelbewust uitlokken van vreemdelingenhaat wordt verweten.

Burgemeester Franssen staat op het standpunt dat de regering moet zorgen voor wetgeving die burgemeesters in staat stelt demonstraties wegens hun inhoud te verbieden. Nu kunnen ze dat alleen, als er verstoring van de openbare orde dreigt. De burgemeester zei dat zaterdagavond na afloop van de betoging in zijn stad van de extreem-rechtsse CD en CP'86 een tegenprotest van anti-fascisten. Voor beide manifestaties had hij toestemming gegeven. Franssen denkt bij maatregelen om extreme uitingen aan te pakken aan onder meer een verbod op radio en tv-uitzendingen, het ontnemen van het passief kiesrecht en in het uiterste geval het verbieden van bepaalde organisaties. De burgemeester gaat er vanuit

dat de regering positief staat tegenover het in de kiem smoren van extreem-politieke manifestaties.

Zaterdagochtend trokken ongeveer 150 extreem-rechtsse demonstranten door de Zwolse binnenstad. Ze protesteerden tegen het niet-beschikbaar stellen van vergaderruimte voor de CD. De anti-betoging in de middag trok circa duizend mensen. Er waren 175 agenten op de been. De demonstratie van extreem-rechts werd aangevoerd door 'kopstukken' als Janmaat en Schuurman (CD) en Ruitenberg (CP'86). Tot een botsing tussen beide groeperingen is het, op enkele kleine incidenten na, niet gekomen. De politie hield bij de gemeentegrens van Zwolle, uit voorzorg, twintig personen aan. Zij maakten deel uit van een groep die in Harndenbergh het huis van de voorzitter van de CD-kring Overijssel met verfhad beklad. De politie pakte in de binnenstad nog vier anti-fascisten op wegens vernieling.

Formeel

D66 vindt dat burgemeester J. Franssen zaterdag over voldoende middelen beschikte om vooraf de demonstratie door rechts-extremisten te verbieden. De regeringspartij verwijt hem een wel 'erg formele opstelling' door na afloop te roepen dat er wetgeving moet komen die het mogelijk maakt demonstraties als die van CD en CP'86 om hun karakter te verbieden. Zo'n wettelijk verbod riikt naar censuur en dat mag volgens de Grondwet niet, stelt D66.

De ministeries van Justitie en Binnenlandse zaken bestudeerden al geruime tijd mogelijkheden om in de wetgeving rechts-extremistische organisaties en demonstraties aan te pakken.

De demonstratie van anti-fascisten bracht in Zwolle circa duizend mensen op de been.

Demonstraties niet per wet verbieden

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG, dinsdag

Minister Dijkstal (Binnenlandse Zaken) weigert met wetgeving te komen die burgemeesters in staat moet stellen demonstraties van rechts-extremisten te verbieden.

Volgens de VVD-bewindsman moeten burgemeesters elk geval apart bekijken en druisen een algemeen demonstratieverbod in tegen de Grondwet. De burgemeester kan ingrijpen als volgens hem de openbare orde in gevaar komt.

• Minister Dijkstal

Dijkstal stelt zich hiermee lijnrecht op tegenover zijn partijgenoot Franssen, die als burgemeester van Zwolle afgelopen zaterdag pleitte voor inperking van de rechten van ultra-rechts.

Het Genootschap van Burgemeesters staat ook kritisch tegenover burgemeester Franssen. Volgens vice-voorzitter mevrouw A. Verstand, burgemeester van Zutphen, kleven hieraan grote bezwaren: „Met dit soort maatregelen beland je in de discussie dat een algemeen demonstratieverbod voor extreem-rechts of -links niet strookt met de Grondwet, die voorziet in vrijheid van meningsuiting.”

Ook de regeringspartijen VVD en D66 zien weinig in nieuwe wetgeving. De PvdA vindt dat er op zijn minst een onderzoek kan worden gestart of regelgeving op dit terrein mogelijk is.

In Zwolle hielden de Centrum-Democraten, onder wie ook CD-leider Janmaat, en leden van de CP'86 afgelopen zaterdag op straat een demonstratiebijeenkomst, waar rechts-extremistische kreten werden gescandeerd.

Onderzoek

Minister Dijkstal noemt het wel „een goede zaak” dat het openbaar ministerie in Zwolle inmiddels een onderzoek is gestart of er tot strafvervolgning kan worden overgegaan van de rechts-extremistische demonstranten. Tijdens de betoging riepen radicalen onder meer „Nederland blank” en „Eigen volk eerst”.

De bewindsman verwacht dat de regels die de rechtspraak stelt in de toekomst voldoende houvast bieden aan burgemeesters die met deze demonstraties te maken krijgen. Volgens Dijkstal kan een burgemeester dan een demonstratie afblazen als die al aan de gang is. Terwijl de politie demonstranten kan oppakken als deze racistische teksten uitkraamt.

CD-leider Janmaat liet gisteren in een verklaring weten dat de in Zwolle door zijn aanhangers geroepen kreten niet strafbaar zijn. Volgens het Tweede-Kamerlid hebben de demonstranten geen Hitler-groet gebracht.

Burgemeester F. Jacobs van Brunssum heeft gisteren een vergadering verboden van de Centrumdemocraten die op 6 april in een ontmoetingscentrum in Brunssum zou worden gehouden. Jacobs wil geen medewerking verlenen aan een bijeenkomst die mogelijk de openbare orde in zijn gemeente verstoort.

Dijkstal wil rechten van de rechts-extremisten niet inperken

OM overweegt betogers CD en CP te vervolgen

ZWOLLE (ANP) – Het Openbaar Ministerie in Zwolle gaat onderzoeken of ze tot strafvervolgning kan overgegaan tegen aanhangers van de CD en CP'86, die afgelopen zaterdag in Zwolle hebben gedemonstreerd. Justitie doet dat op basis van eigen waarnemingen en televisieopnamen. Tijdens de betoging riepen rechts-radicalen kreten als 'eigen volk eerst' en 'Nederland blank'. De politie heeft tijdens de demonstratie niet ingegrepen uit vrees voor een escalatie. Lees verder Binnenland: Commentaar VVD en D66 tegen demonstratieverbod

Telegraaf
27-02-96

gld. 27/2/96

VVD en D66: geen demonstratieverbod rechts-extremisten

Vervolg van Voorpagina

DEN HAAG (ANP) – De regeringspartijen VVD en D66 zien vooralsnog niets in nieuwe wetgeving die burgemeesters in staat moet stellen om demonstraties van rechts-extremisten, zoals zaterdag in Zwolle van CD en CP'86, wegens hun boodschap te verbieden.

Tweede-Kamerleden van die partijen wijzen erop dat dergelijke wetgeving al gauw op gespannen voet komt te staan met grondwettelijke vrijheden. „Met die hoogste rechten als vrijheid van meningsuiting en vereniging en vergadering moet je buitengewoon zorgvuldig omgaan”, aldus VVD-kamerlid Te Veldhuis gisteren.

Regeringsfractie PvdA vindt dat de mogelijkheid in elk geval moet worden onderzocht, aldus woordvoerder Apostolou. Maar ook voor hem geldt als uitgangspunt dat de grondrechten niet mogen worden

aangetast. „Ik kan nu niet beoordelen of dat juridisch kan.”

D66 liet zondag bij monde van het Kamerlid De Graaf al weten dat de vrijheid van meningsuiting en de daarmee samenhangende vrijheid van demonstratie met zo'n verbod in het geding komt. „Een demonstratieverbod betekent uitholling van de grondwet”, zei De Graaf.

Burgemeester Franssen van Zwolle riep zaterdag, na afloop van de demonstratie in zijn gemeente, 'Den Haag' op iets te doen aan het ontbreken van een wettelijk kader

om extreem-rechts op grond van hun boodschap buiten de deur te houden. Dat moet volgens hem niet aan burgemeesters worden overgelaten, die dergelijke demonstraties nu alleen kunnen verbieden als gevaar van ordeverstoring dreigt. VVD'er Te Veldhuis vraagt zich af of dat niet voldoende is. Achteraf kan dan worden vastgesteld of de demonstranten zich schuldig hebben gemaakt aan strafbare uitlatingen. In het geval van de Zwolse

demonstratie gaat het volgens het Kamerlid om 'walgelijke' leuzen als 'eigen volk eerst' en 'Nederland blank'. „Ik ben blij dat het openbaar ministerie dit nu ook gaat onderzoeken.”

Apostolou meent dat de Zwolse burgemeester ook een andere afweging had kunnen maken, zoals ambtgenoten deden die soortgelijke demonstraties wel verboden wegens dreigende verstoring van de openbare orde.

'Toestaan mars extreem-rechts griezelig experiment'

„Je kunt moeilijk taxeren wat de schade zal zijn van het toestaan van de demonstratie in Zwolle van extreem-rechts. De relatie tussen minderheidsgroepen en de overheid is danig verstoord. Ook anti-fascisten kunnen hun langzaam gegroeide vertrouwen in de overheid — als opponent van extreem-rechtse uitingen — verliezen. Het is moeilijk te overzien.”

De Leidse socioloog en onderzoeker van extreem-rechts dr. J. van Donselaar heeft geen pasklaar oordeel over het toestaan door de Zwolse burgemeester Franssen van de mars zaterdag van extreem-rechts door de straten van de Hanzestad. Aan de ene kant twijfelt hij sterk of Franssen zijn doel — duidelijker wetgeving in dit soort situaties — niet voorbij is geschoten. Aan de andere kant heeft hij respect voor het feit dat de burgemeester zijn nek heeft uitgestoken. „Maar het is een griezelig experiment”, concludeert Van Donselaar.

Franssen is, meent hij, de eerste burgemeester die eerlijk handelt. Collega's in andere gemeenten verboden dergelijke demonstraties steeds op basis van mogelijke verstoring van de openbare orde. „Terwijl ze in wezen een verbod afkondigden op basis van de uit te dragen boodschap. Maar dat heeft geen wettelijke grond. Als je op basis van inhoud wil verbieden, betekent dat een wijziging van de grondwet. En dat is een hele lange weg.”

Van Donselaar die onlangs een onderzoek op opdracht van het ministerie van binnenlandse zaken naar extreem-rechtse uitingen in Europa afsloot, meent dat toestaan Nederland meer in de Europese pas laat lopen. Ook in Frankrijk, België en Oostenrijk bijvoorbeeld mogen de nationalistische partijen op. „Maar hoe gaat dat dan”, analyseert Van Donselaar.

„Een klein clubje extreem-rechtsen krijgt tijdens de mars bescherming van een grote politiemacht, zoals ook in Zwolle het geval was. Hoor de kritiek: ze kunnen wel die nationalistische beschermen, maar vinden niet de daders van een racistische aanslag.” Van Donselaar weet ook nog niet wat het effect op langere tijd is op de relatie overheid-minderheden.

„Veel omstanders in Zwolle gruwden van de euzen als Eigen volk eerst of van de triomfantelijke CD-leider H. Janmaat, die zei dat als wij de macht hebben, schaffen we de multi-culturele samenleving af”. „Ook Marokkanen en Turken hoorden dat. Sommigen raakten in paniek, wilden de stad ontvluchten”, aldus Van Donselaar. „Dat soort emoties spelen mee in de moeilijke verhouding overheid-minderheden. Dat heeft effect op langere termijn.”

ZWOLLE-DEN HAAG • GPD-ANP

Zo'n 150 leden van extreem-rechtse groepen hebben zaterdag in Zwolle gedemonstreerd. De burgemeester van Zwolle wilde de mars niet verbieden.

FOTO • REUTERS

Franssen vroeg zaterdag om duidelijker wetgeving tegen extreem-rechts. In het uiterste geval is volgens de Zwolse burgemeester te denken aan de mogelijkheid van een verbod op dergelijke partijen. „Het wordt een moeilijke discussie, maar zij dient gevoerd te worden. Regering en parlement moeten hun verantwoordelijkheid nemen om extreem-rechts in de kiem te smoren”.

Franssen deed zijn oproep aan 'Den Haag' na de demonstratie van CD en CP'86 in de Overijsselse hoofdstad, gevolgd door een tegendemonstratie van de Anti Fascistische Aktie (AFA). Franssen had opzien gebaard door de demonstratie van extreem-rechts niet te verbieden.

Regeringspartij D66 wil geen wettelijk verbod op extreem-rechtse demonstraties. Zo'n verbod riekt naar censuur en dat mag volgens de Grondwet niet, zo reageerde D66 op de oproep van Franssen. Oppositiepartij CDA vindt vrijheid van meningsuiting een goed recht, maar, aldus een fractievoorzitter, „in dit soort gevallen wordt het juist tegen de democratie gebruikt”.

De ministeries van justitie en binnenlandse zaken bestuderen al geruime tijd mogelijkheden om in de wetgeving rechts-extremistische organisaties en demonstraties aan te pakken. Volgens een woordvoerder van Binnenlandse Zaken heeft de oproep van burgemeester Franssen daar geen verandering in gebracht.

Gelderlander 27.02.96

COMMENTAAR

De meeste weerstand

Van de Zwolse burgemeester Franssen mochten Centrumdemocraten en aanhangers van CP'86 zaterdagmorgen in de binnenstad demonstreren voor het 'eigen volk'. Niet omdat hij hiermee eens was, maar omdat hij het grondwettelijk demonstratierecht niet wilde dwarsbomen.

Met het besluit de demonstratie niet te verbieden, hoopt Franssen de discussie los te maken voor een wettelijk kader voor de omgang met extreem-rechts. Die discussie is overigens al geruime tijd aan de gang.

Voorlopig heeft de burgemeester vooral de discussie losgemaakt over zijn eigen optreden. Vrijwel alle organisaties van minderheden en antidiscriminatiegroepen leverden vooraf al kritiek. Na de demonstratie diende een organisatie van zigeuners in Nederland een strafklacht tegen Franssen in. Hij zou zich schuldig hebben gemaakt aan uitlokking van belediging, smaad, laster, discriminatie en het aanzetten tot vreemdelingenhaat.

Haar beschuldigingen aan het adres van een overtuigde liberaal en antiracist zijn van zulk dik hout dat ze nauwelijks serieus zijn te nemen. Ze zijn eerder een uiting van frustratie en woede; een teken dat de gemeederen verhit zijn geraakt. Dat CP'86 en de Burger Partij Nederland de burgemeester hebben bedankt, betekent nog wat extra olie op het vuur.

Heeft de burgemeester van Zwolle een verkeerd besluit genomen? Nee, onder de gegeven omstandigheden heeft hij volkomen correct gehandeld. Hij trof maatregelen ter voorkoming van ongeregelde tusschen rechtsextremisten en antifascisten, en koos daarmee voor de weg van de meeste weerstand.

Andere burgemeesters maakten zich er tot nu toe gemakkelijker van af: zij verboden demonstraties van CD- en CP'86-aanhangers niet het oog op mogelijke ordeverstoringen. In feite beloonden zij daarmee elke dreiging met geweld door groepen die zich laten voorstaan op hun politieke correctheid. Het is goed dat Franssen deze traditie van bestuurlijk opportunisme heeft durven doorbreken.

Burgemeesters zijn er niet om legale politieke groeperingen hun grondwettelijk verankerde demonstratierecht te ontnemen.

Burgemeesters hebben evenmin de taak te voorkomen dat burgers van hun stad zich gekwetst voelen door het optreden van demonstranten van welke politieke signatuur ook. Een weerbare democratie moet ook met gekwetste gevoelens leren leven. Als hoofdbeginsel geldt dat ieder zich moet houden aan de wet, en dat de wetsovertreding juridische sancties staan.

Hier ligt overigens wel een zwak punt: bij demonstraties moet ook bij massale evenementen als voetbalwedstrijden worden soms leuzen geroepen of gebaren gemaakt die onbestraft blijven omdat de politieleiding voorrang geeft aan het vermijden van ongeregelde heden. Dat kan ook weer niet de bedoeling zijn. Maar dan is het probleem de onmacht van de handhavers van recht en orde, en niet het grondrecht van burgers — hoe platvloers dit recht door sommige burgers ook wordt uitgeoefend.

Wie extreem-rechts het leven zuur wil maken, moet niet bij de burgemeester zijn maar bij de wetgever: regering en parlement.

Na 'Zwolle' klinkt weer de roep om partijen als CD en CP'86 te verbieden, of het hun met wettelijke middelen nagenoeg onmogelijk te maken aan de weg te timmeren.

Hoe begrijpelijk misschien ook, het zijn geen oplossingen die getuigen van vertrouwen in het gezond verstand van de overgrote meerderheid. Een democratie wordt niet sterker door het verbieden van partijen. Dat die niet meer dan een handjevol provocateurs en verwaanden op de been weten te brengen, heeft iedereen zaterdag kunnen zien. Voor de een is het reden tot boosheid en bezorgdheid, voor de ander tot opluchting. Als extreem-rechtse partijen worden verboden, wordt hooguit de aanhang voor hun opvattingen onzichtbaar gemaakt.

Geen wet tegen extreem-rechts

■ DEN HAAG/ZWOLLE (CPD/VGP) - Minister Dijkstal van binnenlandse zaken is tegen nieuwe wetgeving om demonstraties van extreem-rechts onmogelijk te maken. Dijkstal vindt daarbij de Tweede Kamer aan zijn zijde.

Woordvoerders van de regeringsfracties zijn van mening dat een demonstratieverbod haaks staat op de grondwettelijke vrijheden.

De politiek gaat daarmee niet in op de wens van de Zwolse burgemeester Franssen die afgelopen weekelde vroeg om een wettelijk kader, waarmee extreem-rechts kan worden verboden demonstraties te houden. Franssen had eerder toestemming verleend voor een protestmars van rechtsextremisten in zijn stad.

Het openbaar ministerie in Zwolle onderzoekt of de aanhangers van de CD en

CP'86 strafrechtelijk vervolgd moeten worden. Tijdens de betoging riepen rechts-radicalen namelijk kreten als 'Eigen volk eerst', 'Nederland blank' en 'Nederland voor de Nederlanders'.

Vrees

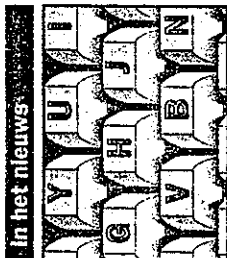
De Zwolse politie greep uit vrees voor escalatie niet in tijdens de demonstratie zelf. Het Rotterdamse CP'86-aanlid M. Freling die er za-

terdag in Zwolle ook bij was, hoorde gisteren in hoger beroep voor de rechtbank in Arnhem voor een soortgelijke zaak een boete van twee duizend gulden en een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee weken tegen zich eisen.

Tijdens een - toen illegale - demonstratie in Zevenaar in 1994 riep Freling leuzen als 'Holland voor de Hollanders' en 'Australier raus'. Minister Dijkstal zei gis-

GRONING'S DAGBLAD 27-02-'96

'Toestaan extreem-rechtse mars griezelig experiment'

→ Vervolg van voorpagina

■ GRONINGEN - „Burgemeester Franssen heeft gelijk: de plaatselijke overheid mag niet op grond van de inhoud een demonstratie verbieden”, zegt A. Dullen, hoofd-docent staatsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ook het Genootschap van Burgemeesters concludeert dat de Zwolse burgemeester wettelijk correct handelde door de betoging van rechts-radicalen in zijn stad toe te staan.

Door Margot de Jong

Franssen is de eerste burgemeester die dat deed. Eerder gebruikten burgemeesters het gevaar van verstoring van de openbare orde als argument om rechts-extremisten te weren. Dat gevaar zat 'in meestal in de aankondiging van uiterst linkse groeperingen dat zij een tegen-betoging zouden houden. „Daarmee beloon je het dreigen met rotzooi trap-pen. Dat is niet correct”, oor-

▲ De extreem-rechtse mars in Zwolle leidde tot een tegendemonstratie, maar ernstige ongeregeldeheden deden zich niet voor.

vindt, de inhoud van de betoging mag geen rol spelen bij zijn besluit om 'in al dan niet toe te staan. Dat is in de grondwet zo geregeld. Het is artikel 9, lid 1 van de grondwet dat het recht op betoging waarborgt. „De bedoeling van het vastleggen van dat grondrecht is nu juist dat lagere overheden worden uitgesloten van be-moienis met de inhoud van

een katholieke gemeente een betoging tegen de paus mo-gen verbieden”, zegt Dullen. Het parlement zou wel nade-re regels kunnen stellen, bijvoorbeeld dat een betoging niet mag aanzetten tot vreemdelingenhaat. Dat kan via de wet op de openbare manifestaties. Een burgemeester mag een demonstratie echter alleen verbieden (of stopzetten) als

teren de beslissing van het openbaar ministerie in Zwolle „te verwelkomen”. Hij riep verder lokale autoriteiten op rechts-extremisten 'lik-op-stuk' te geven als ze bij een demonstratie de wet overtreden. „Daartoe dient voorafgaande aan een demonstratie precies te worden aangegeven wat er wel en niet kan”, aldus Dijkstal. Het PvdA-Tweede-Kamerlid Apostolou pleitte ervoor opnieuw te onderzoeken of burgemeesters juridische instrumenten kunnen krijgen om op te treden tegen extreem-rechts. Tot nu toe grepen veel burgemeesters aan aangekondigde tegen-actie van anti-fascisten aan om een verbod uit te spreken over een demonstratie van rechts-extremisten. Ze motiveerden dit door te wijzen op een mogelijke verstoring van de openbare orde.

■ Zie verder Noord en Binnenland

het verkeer in gevaar brengt of de vrees voor wanorde-lijkheden rechtvaardigt.

Veel collega's van Franssen in het Noorden houden zich op de vlakte. Sommigen achten zijn handelwijze wel juist, maar willen dat niet publiekelijk toegeven. In-mers: dan zou de volgende dag extreem-rechts wel eens bij hen aan kunnen kloppen, en daar voelen ze niet voor. Alleen burgemeester H. Apotheker van Leeuwarden sprak klare taal. Hij verbodde verleden jaar een demon-stratie van de rechts-radicalen en blijft bij dat stand-punt. „Discriminatie of het aanzetten tot vreemdelingenhaat zijn zaken voor het openbaar ministerie, niet voor de burgemeester. Dat klopt. Maar je hebt als burgemeester wel het recht en de plicht om in te schakken hoe er in jouw stad op uitlaten-gen als 'eigen volk eerst' ge-reageerd zal worden. Als dat emotioneel is, en als CD of CP'86 op een zaterdag - van-neer het toch al druk is in de stad - willen betogen, dan moet je als burgemeester de ruimte hebben dat te ver-bieden. Met het oog op de openbare orde, ja. Zo denk ik er nog steeds over. In felte zou dat recht van de burgemees-ter versterkt moeten wor-den.

Socioloog en onderzoeker van extreem-rechts dr. J. van Donselaar heeft ener-zijds respect voor Franssen, burgemeester is die eerlijk handelt. „Maar het is een griezelig experiment. Je kunt moeilijk taxeren wat de schade zal zijn. Marokkanen en Turken in Zwolle hoorden Jannmaat zeggen dat hij de multi-culturele samenleving al zou schaffen. Sommigen raakten in paniek, wilden de stad ontvluchten. Dat soort emoties spelen mee in de toch al moeilijke verhouding tussen minderheden en de overheid. Dat heeft effect op langere termijn.”

Vertrouwen

Ook anti-fascisten kunnen hun langzaam gegroeide vertrouwen in de overheid - als opponent van rechtsradicalen - verliezen. De basis tussen hen en overheid is wankel. Verdere verstoring kan tot meer militante vormen van protest leiden. Het is moeilijk te overzien. Een klein clubje extreem-rechtsen krijgt tijdens de mars in Zwolle bescherming van een grote politiemacht. Hoor de kritiek: ze kunnen wel die nationalistische beschermen, maar vinden niet de daders van een racistische aanslag. „Tenslotte concludeert Van Donselaar op persoonlijke en niet op wetenschappelijke grond, dat door de toestemming van Franssen „iets verloren is gegaan. De gezamenlijke afkeer van overheden en actiegroepen tegen de boodschap van extreem-

Franssen: debat over verbod op extreem-rechts

Door onze verslaggever

ZWOLLE – Burgemeester J. Franssen (VVD) van Zwolle wil dat regering en parlement zich buigen over een verbod op extreem-rechtse partijen als de Centrumdemocraten en CP'86. Franssen zei dat afgelopen zaterdag na afloop van een demonstratie van extreem-rechts in zijn stad.

Franssen had de demonstratie van

de CD en CP'86 niet verboden, omdat de grondwet volgens hem daartoe geen mogelijkheden biedt. Tot nog toe bestaat bij burgemeesters in Nederland de gedragslijn demonstraties van extreem-rechts te verbieden „uit vrees voor verstoring van de openbare orde“.

Volgens Franssen zitten burgemeesters in een wurggreep, omdat de wet te weinig mogelijkheden biedt

deze demonstraties op inhoudelijke gronden te weigeren.

De demonstratie van CD en CP'86 vond onder zware politiebegeleiding plaats: er waren ongeveer twee keer zoveel agenten als de kleine honderd demonstranten. Er deden zich geen ongeregelheden voor.

Lees verder Binnenland:
Stampende laarzen in Zwolse straten

Extreem-rechtse demonstranten benen door de straten van Zwolle.

Foto: Hans van Oort

JOS COLLIGNON

De teksten die door de demonstranten werden gescandeerd waren strafbaar; het gezag had op dat moment adequaat moeten reageren en de misdadigers/ordeverstoorders moeten arresteren.

Foto Robert Vos

Protest tegen jodenvervolging herdacht

TELEGRAF 26-02-96

• Een schrijnend contrast met de extremistische betoging in Zwolle, waarin nazi-symbolen te zien waren, vormde dit weekeinde de herdenking van de Februaristaking in Amsterdam, bij het beeld van De Dokwerker.

Op 25 februari 1941 legden meer dan 300.000 Nederlanders het werk neer uit protest tegen de razzia's van de nazi's op joodse landgenoten. In Amsterdam was de staking vrijwel algemeen. Kantoren, bedrijven, winkels, fabrieken en de haven lagen stil.

Als waardering voor de verzetsdaad kende koningin Wilhelmina een halve eeuw geleden de stad het devies „Heldhaftig Vastberaden Barmhartig” toe. FOTO: RICHARD MOUW

HRC
26-02-96

Skokie of Zwolle

DE DEMONSTRATIE van rechts-extremisten zaterdag in Zwolle heeft reacties vol afkeer opgeroepen. Gezien het kwalijke gedachtengoed dat groeperingen als de Centrum-democraten en CP'86 uitdragen is daartoe alle reden. Burgemeester Franssen van Zwolle moet van velen in de afkeuring delen omdat hij de demonstratie niet verbood. Dat is niet eerlijk. De demonstratievrijheid berust op de Grondwet en die is, zoals dat heet, kleurenblind. De burgerlijke vrijheden gelden zonder aanzien des persoons. Daarbij past niet het automatische demonstratieverbod dat in feite van Franssen werd gevraagd.

De bereidheid controversiële meningsuitingen toe te staan vormt een lakmoesproef voor een democratische rechtsstaat. Dat heeft niets te maken met sympathie voor Janmaat en consorten maar alles met het zelfrespect dat de samenleving speciaal tegen hen overeind moet houden. Bij het beginsel van demonstratievrijheid past niet het verbieden van betogingen alleen wegens de inhoud. Pas als demonstranten daadwerkelijk over de schreef gaan is er reden voor ingrijpen. De justitie zit met name CP'86 de laatste tijd ook behoorlijk op de huid, en dat is een nuttige waarschuwing. Maar een preventief uitingsverbod is een laatste middel dat slechts is toegestaan op grond van ernstige vrees voor ordeverstoringen.

De kans op tegendemonstraties is de laatste jaren door burgemeesters wel wat erg gemakkelijk uitgeroepen tot een „bestuurlijke overmachtssituatie” om op grond daarvan rechtsextremistische demonstraties te verbieden. Het grondrecht van de demonstratievrijheid verplicht hen juist tot het treffen van „passende maatregelen” om ook een controversiële demonstratie een kans te geven. Uiteraard met volledig behoud van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid.

TOT HET ONMOGELIJKE is natuurlijk geen burgemeester gehouden. De klassieke nachtmerrie is Skokie, een voorstad van Chicago met veel joodse inwoners (onder wie overlevenden van de Holocaust), die in de jaren zeventig werd uitgekozen door een neonazipartijtje voor een demonstratie bij de verjaardag van Adolf Hitler. In deze testcase is een formeel verbod tot tweemaal toe gestrand bij de Amerikaanse rechter, al valt staande te houden dat met een dergelijke provocatie toch werkelijk een grens wordt overschreden. Men kan echter moeilijk volhouden dat een dergelijke grens het afgelopen weekeinde in Zwolle was be-

Extreem-rechts wil demonstrieren in Middelburg

van onze verslaggever

MIDDELBURG - De extreem-rechtsesplintergroep **Anti-Kapitalistisch Komitee (AKK)** wil eind maart een demonstratiemars houden in Middelburg. Aan de optocht zullen sympathisanten merden van de CD, CP'86 en de FAP-Arbeiderspartij. Uit Vlaanderen worden aanhangers van Voorpost-Vlaanderen en het Vlaams Blok verwacht. Organisator J. Janszen uit het Limburgse Nuth schat het aantal deelnemers op honderd. Of burgemeester mr. D. Burgers toestemming geeft voor de demonstratie is onduidelijk. Hij wint daarover momenteel ambtelijk advies in.

AKK heeft medio februari een vergunning gevraagd voor de demonstratie. Thema van de mars is: 'Tegen werkloosheid, tegen uitbuiting der arbeidersklasse en tegen het kapitalistische systeem'. Het AKK heeft bewust voor Middelburg als demonstratieplaats gekozen, aldus woordvoerder Janszen. „Onze Vlaamse kameraden zijn door de geringe afstand met Zeeland in ruime mate voorhanden. Bovendien vonden we het tijd worden om ook eens in zuid-west-Nederland te demonstrieren.”

In de vergunningaanvraag stelt het AKK dat 'de schrijnende toestand waarin werklozen zich bevinden, onze aandacht verdient'. Janszen lichtte dinsdag desgevraagd toe dat arbeidsplaatsen in Nederland 'voorbehouden zijn aan Nederlanders'. „Zijn niet tegen vluchtelingen of asielzoekers. We vinden alleen dat deze mensen geholpen moeten worden in het land van herkomst.”

Ordedienst

Het AKK zal voor een eigen ordedienst zorgen, aldus Janszen. „Het argument van ordeverstoring om de demonstratie te verbieden, gaat wat mij betreft niet op. Dan trekt de gemeente maar een blik agenten open. We willen een vreedzame betoging. Mocht burgemeester Burgers de demonstratie toch verbieden, dan kan ik hem niet tegenhouden,

maar dan is de democratie ver te zoeken. We zullen dan in een andere Zeeuwse gemeente moeten demonstrieren of uitwijken naar bijvoorbeeld Bergen op Zoom.” Het Komitee wil de demonstratie op het Damplein beginnen. Op de Markt zal een aantal toespraken worden gehouden. Tijdens de demonstratie wil het AKK 'EU-kritische geluiden laten horen'. Het verbranden van vlaggen van de Europese Unie en van de Verenigde Staten is niet uitgesloten.

Het AKK is onbekend bij de Anne Frank Stichting. „Maar dat wil niet veel zeggen”, aldus woordvoester Marja Verbraak. „Onder eigen naam kan de CD nauwelijks meer demonstraties of bijeenkomsten organiseren, omdat die verboden worden. Je ziet dan dat splintergroepen worden opgericht.”

Bekende

Janszen is bij de Anne Frank Stichting wel een bekende. Hij is oud-CD-raadslid van Heerlen en heeft sindsdien contacten met het Nederlands Blok. Janszen kwam in december vorig jaar in het nieuws, omdat justitie hem wilde vervolgen wegens valsheid in geschrifte. Hij had valselijk opgegeven dat hij in de gemeente Heerlen woonde om daar raadslid te kunnen worden.

De Vlissingse anti-racismestichting Bravo zal een tegendemonstratie organiseren als burgemeester Burgers besluit de demonstratie toe te staan. „Ik hoop dat we dan evenveel mensen op de been krijgen als in Zwolle en dat de burgemeester volwassener zal reageren dan zijn collega in Zwolle”, aldus secretaris N. van Duyn. Burgemeester J. Franssen van Zwolle haalde zich afgelopen weekende de woede van anti-fascisten op de hals omdat hij toestemde in een demonstratie van extreem-rechts. Ook de Anti-Fascistische Aktie, organisator van de tegendemonstratie in Zwolle, overweegt een tocht door Middelburg te organiseren als ultra-rechts toestemming krijgt van burgemeester Burgers.

zie ook commentaar op pagina 2

Extreem-rechts niet welkom in Brunssum

Van onze verslaggevers

Heerlen - Burgemeester Fons Jacobs van Brunssum geeft geen toestemming voor de vergadering van de Centrumdemocraten (CD) in zijn stad. De CD heeft het plan op 6 april te vergaderen in de Brikke Oave. Jacobs verbiedt dit.

De burgemeester acht de kans

Van onze verslaggever

Brunssum - De Centrum Democraten (CD) willen graag vergaderen in d'r Brikke Oave in Brunssum. Namens de partij heeft het plaatselijke CD-raadslid John Zillen toestemming gevraagd voor de bijeenkomst. Om ervoor te zorgen dat de vergadering niet leidt tot verstoring van de openbare orde, heeft Zillen aangeboden de eigen 'ordedienst' van de partij in te zetten.

De vergadering van de Centrum Democraten (CD) is gepland op zaterdag 6 april in Brunssum. Burgemeester Jacobs beslist pas na zijn vakantie of hij toestemming geeft voor de vergadering.

De CD heeft vorig jaar en het jaar daarvoor bot gevangen bij haar vraag om een vergadering in Brunssum te mogen houden. Beide keren verboden de toenmalige burgemeesters een bijeenkomst met het oog op mogelijke verstoring van de openbare orde. Volgens Zillen kan de CD er zelf voor zorgen dat 'de boel netjes en vreedzaam verloopt'. Zillen: „Onze ordedienst is groter dan het hele Brunssumse politiekorps. We hoeven maar te vragen en ze komen.”

Limburgs Dagblad
27-02-96

groot dat het komt tot verstoring van de openbare orde. „Omdat de CD al in een vroeg stadium de pers zocht, kwamen er reacties van anti-racistische organisaties. Daarom vind ik dat er een gerede kans bestaat op verstoring van de openbare orde. Ik zal gebruikmaken van de mogelijkheden om deze vergadering te verbieden. Het is nu al bekend dat er tegendemonstraties zullen plaatsvinden. Ook de CD zelf verwacht dat en bood daarom het inzetten van een eigen ordedienst aan. Ik ben niet voor het inzetten van een eigen ordedienst”, aldus Jacobs. Of er een verbod moet komen van extreem-rechts is een discussie die thuis hoort in Den Haag, zo vindt Jacobs.

Dat verbod komt er niet. Minister Dijkstal van Binnenlandse Zaken is tegen nieuwe wergeving om demonstraties van extreem-rechts onmogelijk te maken. Dijkstal vindt daarbij de Tweede Kamer aan zijn zijde. Woordvoerders van de regeringsfracties denken dat een demonstratieverbod haaks staat op de grondwettelijke vrijheden. De politiek gaat daarmee niet in op de wens van de Zwolse burgemeester Franssen, die afgelopen weekende vroeg om een wettelijk kader waarmee extreem-rechts kan worden verhinderd demonstraties te houden. Franssen had eerder toestemming verleend voor een protestmars van rechts-extremisten in zijn stad.

Publiciteitsstunt

De Werkgroep tegen Fascisme en Racisme noemt de vergadering een goedkope publiciteitsstunt van de CD. „Zillen doet in de raad nooit zijn mond open. Hij durft daar geen discussie aan te gaan. Bovendien heeft hij twee jaar geleden ook al gedreigd met gewapende knokploegen. Als zij de orde mogen handhaven aan is het einde van de democratie pas echt in zicht.”

Eerdere vergaderingen van de CD in Boekel, Lisse, Kedichem en Den Haag eindden in geweldadige confrontaties tussen voor- en tegenstanders.

Partij wil vergaderen in Brunssum

Centrum Democraten bieden 'ordedienst' aan

PZC 28-02-96

Onschendbaarheid leidt tot racisme

Moeten volksvertegenwoordigers net als gewone burgers voor de rechter kunnen worden gedaagd wanneer ze zich te buiten gaan aan racistische taal? De Wetenschapswinkel Rechten kwam onlangs na een gedegen onderzoek tot een ontkennend antwoord - dat echter voorstanders van een restrictievere aanpak niet wist te overtuigen. Het winkelrapport heeft een andere verdiensten: het bracht een discussie op gang over een van de moeilijkste dilemma's van de parlementaire democratie.

Foto Paul Romijn

ANLEIDING voor het onderzoek was een vraag van het Landelijk Bureau Racismebestrijding, dat de opkomst van extreem-rechts in Nederland met ongerustheid aanziet. In 1994, signaleert het LBR, werden in Tweede Kamer en gemeenteraden samen in totaal 84 extreem-rechtse volksvertegenwoordigers gekozen. Die volksvertegenwoordigers mogen in de vergaderingen van de democratische organen zeggen wat ze willen, zonder daarvoor te kunnen worden vervolgd. In die vergaderingen klinken steeds vaker racistische uitlatingen. Is vasthouden aan de onschendbaarheid van volksvertegenwoordigers wel terecht, vroeg het LBR daarom de Wetenschapswinkel Rechten. Ja, concludeert rechtenstudent Marijke Wijman op basis van een vergelijking tussen het Nederlandse recht en dat van Frankrijk en Duitsland. Ook daar kunnen volksvertegenwoordigers niet zomaar worden vervolgd - het Openbaar Ministerie of de volksvertegenwoordiging zelf moet de onschendbaarheid opheffen.

Dertig dagen

Maar Frankrijk en Duitsland gaan in zeker opzicht nog verder: daar geldt de onschendbaarheid ook voor uitspraken buiten de vertegenwoordigende vergaderingen, in Nederland alleen voor die erin. Daar tegenover staat, dat zij in Duitsland en Frankrijk weer niet voor de gemeentelijke en provinciale organen geldt.

Als argument voor haar stelling voert Wijman aan, dat er mogelijkheden genoeg zijn om racistische volksvertegenwoordigers in te tomen, zonder dat hun onschendbaarheid wordt aan-

getast. Men zou, in navolging van Frankrijk, een parlementariër die racistische taal bezigt, uit het passief kiesrecht kunnen ontzetten, zodat hij niet kan worden herkozen. Verder zou men de betreffende volksvertegenwoordiger voor langere tijd de toegang tot de vergadering kunnen ontnemen.

In Nederland kunnen parlementariërs nu slechts voor een zittingsdag worden uitgesloten, in Frankrijk en Duitsland voor maximaal dertig. Opmerkelijk genoeg is die termijn voor gemeenteraadsleden weer veel langer: hen kan voor maximaal drie maanden de toegang tot de vergaderzaal worden ontnomen.

Gezag

Daarnaast kunnen voorzitters van de vergadering in veel gevallen nog andere disciplinaire straffen opleggen, zoals het tot de orde roepen en het ontnemen van het woord. Van die bevoegdheid, stelt Marijke Wijman, zouden de voorzitters vaker gebruik moeten maken. Wijman voert ook principiële bezwaren aan tegen het aantasten van de parlementaire onschendbaarheid. Zo is het bestaan van een plaats waar alles ongelimiteerd ter discussie gesteld kan worden, wezenlijk voor de democratie. Bovendien vergroot zo'n plaats het gezag van het parlement als wetgevende macht: wanneer mensen weten dat ze een wet ter discussie kunnen stellen, zullen ze hem makkelijker accepteren. En tenslotte zijn ook extreem-rechtse parlementariërs democratisch gekozen.

De publikatie van het rapport half september heeft nogal wat reacties losgemaakt. Bij de mediadiscussie die volgde, leek de belangrijkste weerstand tegen het handhaven van de parlementaire onschendbaarheid te komen uit het parlement zelf.

Marktkoopman

Tweede-Kamerlid De Graaf van D'66 vindt dat volksvertegenwoordigers net als andere burgers strafrechtelijk vervolgd moeten kunnen worden voor racisme. Juist nu extreem-rechts groeit, zegt De Graaf, moeten we duidelijk maken dat racistische uitlatingen in Nederland van niemand worden getolereerd, of diegene nu raadslid is, marktkoopman of hoofd van een vakbond en of die uitlatingen nu in of buiten een vergadering worden gedaan. Bovenstaande tegenstelling is aardig representatief voor de discussie als geheel: onder de luisteraars van een VARA-radioprogramma bleken de meningen even verdeeld. En in de Tweede Kamer, waar De Graaf de kwestie heeft aangesneden, is op dit moment voor beperking van de onschendbaarheid geen meerderheid te vinden. Het Landelijk Bureau Racismebestrijding tenslotte liet na lezen van het rapport weten, dat intern de meningen pro en contra onschendbaarheid zodanig verschillen dat een keuze onmogelijk is. Toch is het LBR tevreden, want het dilemma is nu tenminste onderwerp van een bredere maatschappelijke discussie.

Youetta Visser

Uitgeverij Papieren Tijger
postbus 2599, 4800 CN Breda
tel./fax 076-5228375

Zwarte horizonten

Radicaal rechts in Europa

Jos vander Velpen

Het leek ondenkbaar. Na amper een halve eeuw kwamen de erfenissen van Mussolini in Italië weer aan de macht. Toen de gevestigde partijen in de stembusgang werden weggevaagd, kwam de neofascistische partij zonder overgangperiode in de regering te zitten. Ondertussen zijn ze hun zetels kwijt, maar de kans is groot dat ze weer comfortabel in de regering Berlusconi-II zullen zitten.

In Duitsland woedt een beklemmende ideeënstrijd. In Frankrijk, Oostenrijk en Vlaanderen slaagden de radicaal-rechtse partijen erin overtuigend door te breken en een politiek machtsblok van betekenis te worden.

Dit boek gaat in op de ideeën van het nieuwe Europese fascisme. Men kan die ideeën negeren. Maar met de reële politieke macht die radicaal-rechts heeft herwonnen, zal dat niet meevallen. Integendeel: we zouden er beter aan doen ons er zoveel mogelijk mee bezig te houden, nu het nog kan.

Jos vander Velpen is doctor in de rechten en advocaat aan de balie in Antwerpen. Van hem verschenen er *De CCP, de staat en het terrorisme* en *Daar komen ze aangemarcheerd, extreem rechts in Europa*. Met Hugo Gijsels schreef hij *Het Vlaams blok, het verdriet van Vlaanderen*.

Uitgave in samenwerking met Uitgeverij Van Halewyck

ISBN 90 6728 070 4

omvang: 280 pagina's, prijs: f39,90.

Wat is Scientology?

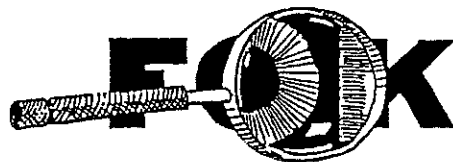
Er zijn twee manieren om daarachter te komen:

1) Volg jarenlang peperdure cursussen bij deze sekte, of:

2) Koop of bestel voor slechts f 7,50 het nieuwste FOK-dossier en lees over de sekte die zich karakteriseert door intimidatie, geldklopperij en Übermensch-ideeën.

Verder in het dossier: de activiteiten van de sekte in Nederland, zoals een basisschool en een 'drugsafkickcentrum'.

FOK-dossier 10 over Scientology is te koop bij de Rooie Rat of te bestellen door overmaking van f 7,50 op giro 4553587 t.n.v. FOK, Amsterdam onder vermelding van 'Scientology'.

ADVERTENTIERUimte

LAATSTE NIEUWS KEDICHEM / LEERDAM

ZATERDAG 30 MAART AS WILLEN CD EN CP'86 EEN OPTOCHT HOUDEN NAAR HET BETUNSE KEDICHEM. IN KEDICHEM GING 10 JAAR GELEDEN HET HOTEL WAAR DE CD EN CP FUSIEBESPREKINGEN WILDEN HOUDEN IN VLAMMEN OP. INMIDDELS BESTAAT DE SAMENWERKING VOLOP. DONDERDAG 7 MAART VOND ER EEN BESPREKING PLAATS TUSSEN DE BURGEMEESTER VAN LEERDAM EN M. FRELING, RAADSLID CP'86 ROTTERDAM. Zouden ze weer TOESTEMMING KRIJGEN? AS DINSDAG 12/3 HOREN WE DE UITKOMST VAN DAT GESPREK. INMIDDELS HEeft HET REGIONAAL CENTRUM BUITENLANDERS DORDRECHT EEN MANIFESTATIE OP HET STADHUISPLEIN GEORGANISEERD. VAN LEERDAM OUS. MEER INFORMATIE VOLGT....

AFA HEEFT GELD NODIG!

ANTI FASCISTISCHE ACTIE
Landelijk secretariaat
Postbus 2884
3500 GW Utrecht
Giro 6896749

